Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIX. Celovec, petek, 28. junij 1974 Štev. 26 (1665)

NOVI PREDSEDNIK AVSTRIJE

je postal dr. Rudolf Kirchschläger

Predsedniške volitve v Avstriji minulo nedeljo so se končale pravzaprav brez vsake senzacije. Kakor je bilo pričakovati, je bil za novega zveznega predsednika republike Avstrije izvoljen kandidat SPÖ dr. Rudolf Kirchschläger. Zanj je bilo oddanih 2,392.151 glasov, to je 51,7 odstotka, za kandidata ÖVP dr. Aloisa Luggerja pa se je odločilo 2,238.680 volivcev, kar znaša 48,3 odstotka.

Pri 5,031.654 volilnih upravičencih je bilo skupno oddanih 4,733.005 glasov, tako da je volilna udeležba znašala 94,1 odstotka. Od tega je 102.174 volivcev glasovalo neveljavno, medtem ko nadaljnjih 286.592 volilnih upravičencev kljub volilni obveznosti sploh ni šlo na volišče; torej bi lahko ugotovili, da se skupaj 388.766 volilnih upravičencev ni odločilo ne za enega ne za drugega od obeh kandidatov.

Čeprav se predsedniške volitve ne morejo primerjati z nobenimi drugimi volitvami, vendarle nudijo rezultati dovolj možnosti za najrazličnejša ugibanja, analize in zaključke. Splošno prevladuje mnenje, da je zmaga socialističnega kandidata spet utrdila položaj kanclerja Kreiskega, kateremu so tudi v lastnih vrstah precej zameriti, ker je za kandidata izbral človeka, ki ni član SPÖ. Nekoliko manj uspeha pa je imel kancler Kreisky očitno pri svojem računu, da bo pritegnil veliko večino pristašev „neopredeljene" FPÖ; izkazalo se je namreč, da so se svobodnjaški volivci — seveda različno od dežele do dežele — kar precej „enakomerno" razdelili na oba tabora, pač v smislu že znane taktike njihovega predsednika Petra, ki že dalj časa dokaj uspešno igra na obe karti, tako da bi se v dani situaciji lahko tako po eni kakor tudi po drugi poti „zmuznil" v vladno koalicijo.

Zgrešenost socialističnih računov glede FPÖ se posebno očitno kaže na Koroškem, kjer ni nobenega dvoma, da so se svobodnjaški volivci — ne nazadnje po izrecnem pozivu poslanca Scrinzija — v pretežni večini odločili za kandidata ÖVP. Torej najnovejša politika popuščanja nemškim nacionalistom ali strankarsko gledano FPÖ socialistom ni prinesla zaželjenega rezultata. Nasprotno se je izkazala kot nevaren bumerang, kajti volilni rezultati na dvojezičnem ozemlju dovolj jasno kažejo, da SPÖ ni uspelo pritegniti nacionalnih krogov, pač pa je zgubila precej slovenskih glasov — svarilo, ki ga pravzaprav ne bi smela spregledati.

V številkah izgleda izid volitev na Koroškem takole: za kandidata SPÖ je glasovalo 183.093 volivcev, to je 56,1 odstotka, za kandidata ÖVP pa je bilo oddanih 143.124 glasov, kar znaša 43,9 odstotka. Po večini, ki jo je dobil socialistični kandidat, je med zveznimi deželami Koroška sicer še vedno na 2. mestu za Dunajem, vendar ni mogoče prezreti, da je Kirchschläger v primerjavi s svoječasno zmago Jonasa nazadoval za 2,3 odstotka, nasprotno pa je za prav toliko pridobil Lugger v primerjavi z Waldheimom.

Sicer pa so podrobnejše analize ravno na Koroškem posebno otežkočene, po eni strani zaradi zadnje združitve občin in s tem spremembe občinskih meja, po drugi strani pa tudi vsled razmeroma visokega števila volivcev iz vse ostale Avstrije, ki so kot turisti na Koroškem volili z volilnimi kartami in ponekod bistveno spremenili razmerje med številom volilnih upravičencev ter številom oddanih glasov. Prav zaradi tega tudi ni mogoče priti do točnejših podatkov glede tega, v kolikšni meri so domači koroški volivci svoje nezadovoljstvo s politiko obeh velikih strank izrazili v smislu poziva KPÖ, namreč z neveljavnim glasovanjem. V celoti je bilo na Koroškem oddanih 9136 neveljavnih glasov, medtem ko ocene števila tistih volilnih upravičencev, ki sploh niso volili, segajo od pičlih 7000 do dobrih 23.000. Razmeroma veliko število volivcev z volilnimi kartami pa je — vsaj optično — vplivalo tudi na volilno udeležbo: v razliko od zveznega povprečja, kjer je znašala 94,1 odstotka, je na Koroškem „poskočila" kar na 98,1 odstotka, kar se v naši deželi doslej še pri nobenih volitvah ni zgodilo.

V kolikšni meri in kako bo izid predsedniških volitev vplival na splošni politični razvoj v Avstriji, bo pokazala verjetno že bližnja prihodnost. Po zmagi, ki jo je z izvolitvijo dr. Kirchschlägerja vsaj posredno zabeležil tudi kancler dr. Kreisky, mnogi računajo z možnostjo, da predsednik vlade in vladne stranke zaradi tega „ugodnega trenda" tudi z državnozborskimi volitvami ne bo čakal na jesen 1975, marveč jih bo — čeprav je v nedeljo zvečer to izrecno zanikal — morda razpisal že za prihodnjo pomlad. Mimo tega pa bodo prihodnje leto na vrsti še deželnozborske volitve v nekaterih deželah, med drugim tudi na Koroškem, tako da je za odgovorne stratege v strankah vzroka dovolj, da na podlagi čim točnejših analiz nedeljskih rezultatov pripravijo in izdelajo bojne načrte za prihodnje politične spopade.

Manjšinsko vprašanje

posebno važen dejavnik v odnosih med sosednima deželama

Na pobudo komisije za vprašanja mednarodnih odnosov skupščine SR Slovenije in izvršnega sveta je bilo prejšnji teden v Kranju posvetovanje predstavnikov občinskih skupščin o vprašanjih sodelovanja z Avstrijo oziroma s Koroško.

Posvetovanja so se udeležili podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Rudi Čačinovič, predsednik skupščinske komisije za vprašanja mednarodnih odnosov Edo Brajnik, načelnik urada za mednarodno sodelovanje Marjan Osolnik, predstavniki zveznega sekretariata za zunanje zadeve ter kot gostitelj predsednik kranjske občinske skupščine Tone Volčič. V razpravi pa sta aktivno sodelovala tudi veleposlanik SFRJ v Avstriji inž. Gustav Vlahov ter generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej.

Predstavniki občinskih skupščin in njihovih izvršnih svetov so izmenjali stališča o problematiki obmejnega sodelovanja z avstrijskimi občinami, razpravljali pa so tudi o gospodarskem sodelovanju, turističnih stikih in skupnem prostorskem načrtovanju.

Posebno pozornost pa so na posvetovanju posvetili obravnavi vprašanj, ki so v zvezi s položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Pred spremembami

v avstrijski zvezni vladi

Po izvolitvi sedanjega zunanjega ministra dr. Kirchschlägerja za novega zveznega predsednika je seveda nastala potreba po določeni spremembi v zvezni vladi. Novi zvezni predsednik bo zaprisežen 8. julija in takrat bo kancler Kreisky formalno tudi ponudil odstop vlade. Čeprav bo to le formalnega značaja, bo s tem dobil kancler priložnost, da izpopolni svoj kabinet.

Predvsem gre tukaj seveda za vprašanje novega zunanjega ministra in je SPÖ v torek tudi že sprejela tozadevno odločitev: dr. Kirchschlägerja bo kot šef avstrijske diplomacije nasledil sedanji veleposlanik v Parizu dr. Erich Bielka-Karltreu. Tudi v tem primeru ne gre za člana SPÖ, marveč za poklicnega diplomata, s čimer hoče vladna stranka oziroma njen predsednik še enkrat manifestirati svojo „odprtost". Da pa to v SPÖ ni splošno priljubljeno, kaže dejstvo, da je proti kanclerjevemu predlogu glasovalo pet članov predsedstva, trije pa so se glasovanja vzdržali. Torej ni povsem neutemeljeno vprašanje, kako dolgo in kako daleč bo predsednik socialistične stranke lahko še šel s to svojo „politiko odprtosti".

Nadaljnja sprememba v zvezni vladi pa bo v tem, da bo ministru za kmetijstvo in gozdarstvo dodeljen poseben državni tajnik za vprašanja gorskega kmetijstva, in sicer v osebi dipl. inž. Güntherja Haidena.

Razvoj dobrih odnosov terja

da se uredijo odprta manjšinska vprašanja

V navzočnosti 580 delegatov iz vse Jugoslavije ter več kot 30 tujih delegacij borcev in žrtev fašizma — med njimi je bilo tudi zastopstvo Zveze koroških partizanov iz Celovca — je prejšnji teden zasedal v Zagrebu 7. kongres Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije. Med večdnevno razpravo so obravnavali vrsto vprašanj, ki zanimajo bivše borce, hkrati pa tudi orisali njihovo današnjo vlogo pri razvijanju samoupravne družbe.

Na kongresu je bilo obširno govora tudi o vprašanjih tistih delov jugoslovanskih narodov, ki kot manjšine živijo v drugih državah. Tako je že v delovnem poročilu dosedanji predsednik Cvetkovič naglasil prizadevanja bivših borcev za utrjevanje odnosov z združenji borcev sosednjih držav, v tej zvezi pa tudi za zagotovitev pravic jugoslovanskih nacionalnih manjšin v teh državah in za reševanje vseh odprtih vprašanj. Pri tem je posebej ugotovil, da bo vsak morebiten poskus omalovaževanja in podcenjevanja prispevka narodov in narodnosti Jugoslavije k zmagi zaveznikov nad fašizmom ter pačenja zgodovinskih dejstev tudi v bodoče naletel na odločen odpor borcev Jugoslavije.

Med razpravo je več diskutantov opozorilo na dejstvo, da so koroški partizani pomembno prispevali k narodnoosvobodilni borbi; hkrati pa so se delegati zavzeli za dosledno spoštovanje pravic koroških Slovencev. Posebno obširno je o tem govoril delegat iz Slovenije Bogdan Osolnik, ki je med drugim *opozoril na stanje na Koroškem, kjer se nadaljujejo zahteve velikonemških elementov po iztrebljenju Slovencev, „zahteve, ki spominjajo na dobo Hitlerjeve vladavine"*. Ko je govoril o odnosu nekdanjih borcev zoper fašizem iz vrst manjšin, je Osolnik opozoril, *da je nerazumljivo, da na primer avstrijska vlada ne omogoča izročitev odličij koroškim partizanom, ki so se bojevali v vrstah jugoslovanske armade za osvoboditev ne samo Jugoslavije, temveč tudi Avstrije in vse Evrope.* Osolnik je spomnil na besede predsednika Tita, ki je na nedavnem kongresu ZKJ jasno poudaril, da naj bodo manjšine most med narodi, obenenm pa da se ni mogoče sprijazniti z nespoštovanjem meddržavnih pogodb in s poskusi asimilacije. V zvezi s tem je Osolnik naglasil, *da bodo jugoslovanski borci tudi v bodoče podpirali pravičen boj svojih sonarodnjakov v sosednih deželah za njihove nacionalne in človeške pravice.*

Ta skrb za položaj manjšin ter podpora njihovemu boju pa prihaja do izraza tudi v zaključnem dokumentu kongresa, kjer je rečeno, da bo v mednarodni dejavnosti zveze borcev še naprej posebnega pomena razvijanje vsestranskega sodelovanja in prijateljskih stikov z organizacijami borcev sosednih držav. *„V sodelovanju z demokratičnimi silami teh držav pa se bo zveza borcev angažirala tudi v boju proti raznim oblikam oživljanja neofašizma in neonacizma, ki ogrožata tudi položaj naših manjšin v teh državah,"* je poudarjeno v sklepih kongresa. *„Razvoj dobrih odnosov z našimi sosedi terja, da se uredijo odprta vprašanja, zlasti še položaj naših manjšin, in uresničijo njihove pravice, ki jim gredo na podlagi ustanovne listine OZN in mednarodnih pogodb. To je skrb vse jugoslovanske skupnosti, borci NOV Jugoslavije pa se bodo še posebno zavzeli za spoštovanje pravic naših soborcev iz vrst pripadnikov naših manjšin v protifašistični vojni, za priznanje njihovega prispevka k zavezniški zmagi, za spoštovanje spomenikov in drugih simbolov našega skupnega protifašističnega boja."*

Mednarodna solidarnost protifašističnih borcev in žrtev fašizma se je na kongresu zrcalila zlasti v pozdravih številnih tujih delegacij. Tako je na skupni boj avstrijskih in jugoslovanskih protifašistov spomnil zastopnik Zveze avstrijskih borcev odpora in žrtev fašizma Oskar Wiesflecker, ki je ob tej priložnosti dejal, da so bili poskusi nemških neofašistov na Koroškem, da bi zaostrili odnose do slovenske manjšine in do Jugoslavije, deležni ostre obsodbe ne le od strani avstrijskih protifašističnih borcev, marveč vseh avstrijskih demokratov. Predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper pa je posredoval pozdrave vseh koroških Slovencev, *„ki se še vedno bojujemo za svoje najosnovnejše človečanske pravice, za izvedbo člena 7 državne pogodbe, kjer so nam te pravice sicer zajamčene — saj smo jih predrago plačali s 500 mrtvimi partizani, ki počivajo na Koroškem — vendar pa tisti činitelji, ki bi bili poklicani in dolžni izpolniti to mednarodno pogodbo, načrtno zavlačujejo njeno zvedbo"*. Opozoril je tudi na številne skrunitve partizanskih grobišč in spomenikov ter naglasil: *„Toda čeprav so nam divjaki iz vrst nemških nacionalistov razstrelili že dva spomenika in oskrunili sedem nagrobnih kamnov, nas to gnusno početje ne odvrača od spomina na najdragocenejše svetinje naše zgodovine. Nasprotno se koroški partizani in vsi koroški Slovenci le še bolj zavedamo, da je boj za naše narodne in socialne pravice v Avstriji mogoč le z naslonitvijo na tradicijo in zgodovino NOB."*

Za novega predsednika Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije je bil izvoljen armadni general, član sveta federacije in član CK ZKJ Kosta Nadj.

Nespoštovanje pravic manjšine

je nesprejemljivo za demokratično deželo

V zvezi z bližnjo mednarodno konferenco o manjšinah, ki bo — kakor smo obširno poročali tudi v našem listu — v času od 10. do 14. julija v Trstu, je pokrajinska federacija socialistične mladine podvzela zanimivo pobudo v korist tamkajšnje slovenske narodnostne skupnosti. Objavila je izjavo, v kateri glede omenjene konference pravi, da bo prav gotovo edinstvena v Evropi, saj bo nudila popolno sliko gospodarskih, socioloških in pravnih komponent manjšin ter pobud vlad, za zaščito narodnostnih in jezikovnih manjšin. Zlasti pa bo konferenca po mnenju socialistične mladine predstavljala važno in zanimivo primerjavo stališč italijanskih demokratičnih sil glede odnosa do manjšin, ki žive v Italiji.

Posebej se v tej zvezi bavi socialistična mladina s problematiko slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Pravi, da je morala slovenska manjšina pretrpeti kruto fašistično preganjanje (80 odstotkov vseh obsodb posebnega fašističnega sodišča je bilo izrečenih proti Slovencem) in sistematično raznarodovanje. Toda „tudi sedaj, trideset let po osvoboditvi, še vedno niso uresničena njena pričakovanja, še vedno so teptane njene pravice in se ne izvajajo načela, napisana v členih ustave ter deželnega statuta". Tako stanje je nesprejemljivo za vsako demokratično deželo, poudarja vodstvo socialistične mladine, ki zato podčrtuje svojo odločnost, da bo nadaljevala s politično akcijo, da se manjšini priznajo njene pravice. V tej zvezi socialistična mladina poziva vse politične sile in predvsem druga mladinska gibanja, da se izvedejo skupne pobude za mobiliziranje italijanskega in slovenskega prebivalstva.

V svoji izjavi vodstvo socialistične mladine poudarja, da je ena izmed prvenstvenih pravic slovenske manjšine uporaba svojega jezika v vseh odnosih z oblastmi in upravo. Poleg tega se zavzema za posebno pomoč slovenskim združenjem in ustanovam ter slovenskemu tisku, katerim je treba nuditi pravna in finančna jamstva za njih dejanski razvoj. „Treba je zagotoviti — naglaša vodstvo socialistične mladine — etnične, socialno-gospodarske in kulturne značilnosti manjšine in zato se ne sme sprejeti nikakega ukrepa, ki bi manjšino asimiliral ali celo raznarodoval."

Kako upravičene in potrebne so pobude v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kaže poleg mnogih drugih tudi primer Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, ki se je prav zaradi tega, ker je izpostavljeno očitnemu zapostavljanju in diskriminiranju s strani države, znašlo v resni finančni krizi. Vodstvo gledališča je prejšnji teden priredilo tiskovno konferenco, o kateri je predsednik prof. Josip Tavčar dejal, da žal ne gre za običajno tiskovno konferenco, na kateri bi analizirali uspehe in težave pretekle sezone, temveč da so dogodki prisilili upravo, da je sklicala to srečanje, „ki ima dramatični značaj".

Na konferenci je bilo povedano, da država še nikdar ni izpolnila svojih obveznosti do Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, ki bi mu morala enako kot drugim sorodnim ustanovam kriti 60 % proračunskih izdatkov, če krajevne ustanove krijejo ostalih 40 %. To neizpolnjevanje obveznosti države traja že več let, zaradi česar se je gledališče znašlo v kritičnem položaju, ko mu je onemogočeno vsakršno nadaljnje delo in ga bodo morali celo zapreti, če se vprašanje ne uredi. Vodstvo gledališča je ponovilo zahtevo, da mu država v smislu svojih obveznosti nudi potrebno podporo; hkrati pa se je obrnilo tudi na krajevne in deželne ustanove ter na vso slovensko javnost, da pomagajo najti pot iz sedanjega kritičnega položaja Stalnega slovenskega gledališča v Trstu.

Med razveseljivejšimi dogodki pri Slovencih v Italiji pa je treba omeniti ustanovitev Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI), ki bo nadaljeval in razširil delo, ki ga je doslej opravljal referat za raziskovanje pri SKGZ v Trstu. Prvi ravnatelj novega inštituta dr. Karel Šiškovič je obrazložil obširne in pomembne naloge te ustanove, ki naj bi zbirala dokumentacije, gradivo in publikacije ter skrbela za stalno izdajanje informativnega dokumentacijskega in raziskovalnega gradiva. Inštitut bo navezal stike s sorodnimi ustanovami v Italiji in Jugoslaviji ter z drugimi zamejskimi Slovenci.

Manjšinska problematika

na mednarodnem seminarju v Ohridu

V Ohridu se je v torek začel mednarodni seminar Združenih narodov o pospeševanju in zaščiti človekovih pravic nacionalnih, etničnih in drugih manjšin. Do 8. julija bodo strokovnjaki iz mnogih držav obravnavali najrazličnejša vprašanja s področja manjšinske problematike.

Ugotovitve in zaključki tega seminarja bodo služili kot podlaga za poročilo o manjšinski problematiki, ki naj bi jo kot posebno točko dnevnega reda obravnavali na letošnjem zasedanju glavne skupščine OZN.

Enakopravnost v praksi

Kako enakopravnost manjšine izgleda v praksi, kaže na primer zastopstvo madžarske narodnosti v občini Lendava. Tam je podpredsednik občinske skupščine prav tako Madžar, kot je pripadnik madžarske narodnosti tudi predsednik občinskega izvršnega sveta. Nadalje sta pripadnika madžarske narodnosti podpredsednik družbeno političnega zbora in podpredsednik zbora krajevnih skupnosti.

Skupščina občine Lendava ima skupno 479 voljenih delegatov, med katerimi je 154 Madžarov, to je 32 odstotkov. V posameznih zborih občinske skupščine pa je zastopstvo madžarske narodnosti naslednje: v družbeno političnem zboru, ki ima 20 delegatov, je 6 delegatov (30 %) madžarske narodnosti; v zboru krajevnih skupnosti, ki ima 220 voljenih delegatov, odpade na madžarsko narodnost 86 delegatov, to je 39 odstotkov; v zboru združenega dela pa je med 239 voljenimi delegati 62 Madžarov, kar predstavlja 26 %. Organizacije združenega dela so izvolile skupaj 194 delegatov, med njimi 47 Madžarov (24 %); delegacije kmetov pa imajo 45 delegatov, med katerimi je kar 15 Madžarov (30 %).

To načelo ustreznega zastopstva manjšine na vseh vodilnih položajih je praktično upoštevano tudi v republiški skupščini SR Slovenije. V posameznih skupinah delegacij ima lendavska občina skupno 33 delegatov, med katerimi je 8 Madžarov, kar predstavlja 24 odstotkov.

Pri tem pa je treba predvsem poudariti, da v Sloveniji oziroma Jugoslaviji uresničevanje enakopravnosti narodov in narodnosti ni pogojeno z nobenim „ugotavljanjem manjšine". Edina oblika „preštevanja" so redni uradni popisi prebivalstva, kjer pa ni na delu nobena „domovini zvesta" ali podobna organizacija, ki bi skrbela za „primerno ozračje", kot se to dogaja pri nas na Koroškem, kjer je zato vsako ljudsko štetje le navadna farsa, preračunana in manipulirana z namenom, da uradno sankcionira „statistično umiranje" manjšine. Predvsem pa v Sloveniji oz. Jugoslaviji ni odvisno od takega preštevanja, ali bodo na dvojezičnih ozemljih dvojezični napisi, dvojezičnost uradov in sodišč ter dvojezična šolska vzgoja.

Enakopravnost manjšine v praksi je nedvomno nekaj drugega kot pa lepe izjave ali pa določila zakonov in mednarodnih pogodb, ki se potem ne spoštujejo.

O neki „Zvezi" in zvezah

V uredništvu nekega celovškega dnevnika so prepričani, da je pismo „Zveze za pravico in enakopravnost", ki so ga po anonimnem telefonskem pozivu našli v javni telefonski govorilnici, pristno. „Zveza" prevzema odgovornost za eksplozijo bombe, podtaknjene v napušč „Haus der Heimat" v Miklavčevem pri Žitari vasi: pisci sporočajo, da so z eksplozijo hoteli opozoriti javnost na nedemokratične in fašistične sile v Avstriji, ki da ovirajo izpolnitev sedmega člena državne pogodbe in s tem kalijo mirno sožitje na Koroškem.

Ker je pismo baje napisano v brezhibni slovenščini in ker priznava dejanje, naperjeno zoper nemško domoljubno ustanovo, je menda jasno, kdo so krivci . . .

„Kaj vendar hočejo nacional-slovenski netilci nemira?", je po svetem opravilu v nedeljo dopoldne vzkliknil predsednik koroškega Heimatdiensta. „Koroška ne sme postati druga Irska!" Seveda je Koroška že dolgo na meji druge Irske, a ne po krivdi kateregakoli koroškega Slovenca (tudi tistih ne, ki so tako predrzni, da tu in tam kje javno zavpijejo ali na zid napišejo opozorilo, da njihovim pravicam še ni zadoščeno), ne kakršnakoli znana slovenska organizacija; kje ima sedež tista „Zveza", ki se usti z odgovornostjo za atentat in napoveduje nove, ne vemo. Na koroškem deželnem tožilstvu in pri deželni direkciji za javno varnost pravijo, da zanjo doslej še niso vedeli, pa tudi glede smeri, kjer je bombaše iskati, so doslej zelo vzdržni. Najbrž tako zahteva postopek; zanimivo je tudi, da posebne raziskave vodijo dunajski specialisti.

Izida tako pomembne preiskave kot je ta ne kaže prejudicirati. Konec koncev tudi vemo, da je avstrijska policija učinkovita organizacija, ki je razrešila bolj zapletene primere kot je žitarovaški. Zaupanje vanjo nam je okrepila nagla preiskava ob atentatu na partizanski spomenik na Robežah in sodbe, ki so ji sledile. Zato upamo, da bo ukrepanje varnostnih organov tudi tokrat, ko je zazijala nova razpoka v že tako podminiranem koroškem sožitju, enako uspešno. Tudi če se pokaže, da je delo takih ali drugačnih neodgovornih elementov.

Dve znani organizaciji koroških Slovencev sta dogodek obsodili in potrdili načelno nasprotovanje nasilju kot sredstvu za politični boj. To seveda „elementov", ki takih načel ne priznavajo, ne izključuje.

Vendar pri najboljši volji, da bi bili nepristranski, ne moremo mimo dejstva, da imajo — morda zaradi zvestobe bombaškemu izročilu tirolskega „Berg-Isel-Bunda" — na lestvici terorističnega tekmovanja na Koroškem absolutno prednost tisti, ki se kot obsojeni Mack robeškega slovesa prištevajo k „deutschen Tum" (Pravopisna napaka je zgolj zapis njegovega, v tej obliki pred sodiščem v Celovcu izpovedanega duhovnega izhodišča za dejanje). So pa seveda še drugi indici, ki spodbujajo sum, da je dinamitarska druščina bolj „Bund" kot „Zveza", a naj bo.

Eno iz pisma „Zveze" pa drži: eksplozija v Žitari vasi boleče opominja na nabitost odnosov na Koroškem.

Ne izida preiskave ne dejanskega stanja ne obravnavamo s predsodkom, če še enkrat — kot žal že tolikokrat — zapišemo, da trdovratni boj zakrknjenih Slovencev na Koroškem za njihovo pravdo sam po sebi ne more biti kriv napetosti. Kajti, ni ga od Dunaja do Celovca odgovornega človeka, ki bi danes še upal trditi, da je ta pravda „ad acta".

Razen dr. Josefa Feldnerja, njegovega Heimatdiensta in njegovih brambovcev: „Kaj vendar hočejo ti nacional-slovenski netilci nemira?" Vprašanje, vrženo med zbrano množico v Dobrli vasi, mu je gromko prišepnila eksplozija v bližnjem naselju. A ta izraz, skovan v nemško nacionalni delavnici, uporablja tudi takrat, kadar ne poka, kadar ga zgolj javno izpovedane zatheve po slovenski pravdi spodbudijo k akcijam za obrambo ene in nedeljive, nemške Koroške, kjer zgodovina sicer še ni potegnila črte — a jo menda še bo.

Celo dobrohotnemu krškemu ordinariatu se je zazdelo, da mora nekje le potegniti črto: ko je ugotovil, da so ga speljali na led, ki je ob spodbudnih sklepih avstrijske sinode o sožitju obeh narodnosti na Koroškem nevarno tenak. Kdo so potem netilci nemira: udeleženci „vojaške maše" na zborovanju v Dobrli vasi, ki jim je duhovnik po škofovem izrecnem naročilu moral pridigati o spravi ljudi z bogom in med seboj, ali „nacional-slovenski" elementi? Na zborovanja Heimatdiensta — kolikor vemo — ne zahajo.

Kdo je podtaknil tri dni prej napovedano bombo, bo pa pokazala preiskava.

Jaka Štular

(Delo, Ljubljana, 11. 6. 74)

PO ŠIROKEM SVETU

BONN. — Jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito je bil ta teden na uradnem obisku v Zahodni Nemčiji, kjer je bil gost zveznega predsednika Gustava Heinemanna. Predsednika Tita so poleg soproge Jovanke spremljali predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher, podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minič, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanjo trgovino dr. Emil Ludviger in drugi visoki funkcionarji. Obisku jugoslovanskega predsednika v Zahodni Nemčiji, kjer je imel pogovore z zveznim predsednikom Heinemannom, novim kancelerjem Schmidtom, zunanjim ministrom Genscherjem in drugimi predstavniki, pripisujejo izreden pomen tako v obeh državah kakor tudi v široki mednarodni javnosti. Nemško-jugoslovanski pogovori so se nanašali na odnose in sodelovanje med obema državama, prav tako pa tudi na najvažnejša mednarodna vprašanja.

MOSKVA. — Predstavniki več kot 30 držav so se zbrali v Moskvi na mednarodni konferenci na temo „Razvoj mednarodnega industrijsko-gospodarskega in znanstvenotehničnega sodelovanja". Konferenco so sklicali na skupno pobudo sovjetskega komiteja za znanost in tehniko ter ameriškega inštituta za raziskave. Brzojavno sta poslala konferenci pozdrave tudi glavni tajnik sovjetske KP Leonid Brežnjev in ameriški predsednik Richard Nixon.

NIKOZIJA. — V zaporih na Cipru je kakih 300 oseb, ki so obtožene, da so včlanjene v tajno teroristično organizacijo „EOKA II". Mnoge obtožujejo, da so neposredno sodelovali pri zadnjem valu nasilja, ki je zahteval tudi več človeških življenj. Organizacijo EOKA je svoječasno ustanovil zdaj že pokojni general Grivas z namenom, da bi se borila za priključitev Cipra Grčiji. Po Grivasovi smrti se je EOKA razpustila, nastala pa je EOKA II, ki s svojim delovanjem ogroža tudi državno neodvisnost Cipra.

BRNIK. — Ljubljansko letališče Brnik pri Kranju je ta teden prevzelo 40 odstotkov vsega letalskega potniškega prometa v Jugoslaviji. Po tej za dva meseca predvideni ureditvi na letališču Brnik skoraj vsakih pet minut pristane oziroma vzleti potniško letalo. Samo prvi dan novega „voznega reda" je na Brniku okrog 50 letal pripeljalo oziroma odpeljalo skoraj 5000 potnikov z vseh koncev na vse konce sveta.

PARIZ. — V intervjuju za francoski list „Figaro" je generalni sekretar portugalske KP in član začasne portugalske vlade Alvaro Cunhal izjavil, da na Portugalskem še vedno grozi nevarnost fašizma, vendar je prepričan, „da bodo demokratične in napredne sile te države lahko kljubovale vsakemu poskusu reakcije, da zavre sedanjo politično usmeritev v Portugalski ali da zaobrne razvoj". Gibanje oboroženih sil, ki je pred dvema mesecema osvobodilo Portugalsko dolgotrajne fašistične diktature, in pa portugalske ljudske množice so po Cunhalovem mnenju trdno jamstvo, da fašizem v Portugalski ne bo mogel oživeti.

KUALA LUMPUR. — V malezijski prestolnici Kuala Lumpur so se zbrali zunanji ministri islamskih držav. Izrekli so splošno podporo boju palestinskega ljudstva. Indonezijski zunanji minister Adam Malik je v svojem govoru med drugim poudaril, da miru na Bližnjem vzhodu ne bo prej, dokler ne bo urejeno palestinsko vprašanje in dokler ne bo osvobojeno celotno arabsko ozemlje, ki so ga okupirali Izraelci.

LONDON. — Predsednik britanske vlade Harold Wilson je v spodnjem domu britanskega parlamenta sporočil, da je Velika Britanija „pred nekaj tedni" opravila podzemsko jedrsko eksplozijo v puščavi Nevada. Dejal je, da je poskus pripravila že prejšnja vlada, v bližnji prihodnosti pa da Velika Britanija ne misli nadaljevati s poskusi.

HANNOVER. — Po nedavnih deželnozborskih volitvah na Spodnjem Saškem so morali v enem volilnem okrožju volitve ponoviti. Pri tem je socialdemokratski stranki uspelo, da je krščanskim demokratom spet odvzela mandat, ki ga je le-ta dobila pred dvema tednoma. S tem imata SPD in FDP pičlo večino (50,1 %) ter skupaj 79 mandatov, tako da je precej gotovo, da bosta sestavili koalicijsko vlado.

MOSKVA. — Včeraj je prispel ameriški predsednik Nixon na obisk v Sovjetsko zvezo, kjer bo imel pogovore z najvišjimi sovjetskimi voditelji. Pričakujejo, da bodo pri tem dosegli nove sporazume tako glede odnosov med obema velesilama kakor tudi glede sodelovanja na mednarodni ravni.

Teden srečanja v Celovcu

na področjih glasbe, književnosti in folklore

V dobro zasedeni veliki dvorani Doma glasbe in v navzočnosti številnih častnih gostov je bil v nedeljo zvečer slovesno otvorjen letošnji Teden srečanja, ki spada med tradicionalne mednarodne prireditve v naši deželi. Tudi letos obsega ta prireditev vrsto manifestacij na področjih glasbe, književnosti in folklore. Predvsem pa je — kakor že v minulih pelih letih — to spet lepa priložnost za medsebojno sporazumevanje in navezovanje stikov med pripadniki številnih narodov, tako da je celovški Teden srečanja res posrečen poskus, prispevati k sporazumevanju med ljudmi, kakor je v uvodnem nagovoru poudaril intendant celovškega radia prof. Peter Goritschnig.

Otvoritveni koncert je izvajal komorni orkester radia Celovec pod vodstvom dirigenta Nikolausa Fheodoroffa. Poleg skladb Georga Friedricha Händla in Franka Martina je spored obsegal še dve prvoizvedbi domačih skladateljev Güntherja Antesbergerja in Ericha Opitza. Kot solisti so nastopili Wolfgang Billeb (oboa in angleški rog), Erszebet Fabian (harfa), Erna Heiller (čembalo) in Elfriede Hriwa (klavir). Izvedba je bila v glavnem brezhibna ter je pomenil večer lep užitek za ljubitelje glasbe.

Višek letošnjega glasbenega dela tedna pa je bilo brez dvoma ponedeljsko gostovanje Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki je — kakor že tolikokrat s svojimi obiski v Celovcu — spet enkrat do zvrhane mere navdušila vse številne obiskovalce koncerta. Pod vodstvom mladega, vendar izredno nadarjenega dirigenta Uroša Lajovica je orkester izvajal zanimiv spored moderne glasbe, ki je segal od Antona Weberna preko dveh domačih skladateljev Iva Petriča in Darijana Božiča do Paula Hindemitha in tako predstavil občinstvu spet nekaj skladb, ki jih na Koroškem še ni bilo slišati. O visoki ravni orkestra Slovenske filharmonije ni treba več posebej govoriti — le-ta je znana in priznana tudi pri nas. Isto velja za oba solista mednarodnega slovesa: Igor Ozim (violina) in Aci Bertoncelj (klavir) sta tudi v Celovcu že ponovno pokazala svoje znanje. Posebno doživetje pa je bil tokrat nedvomno dirigent Uroš Lajovic, ki bi ga res lahko imenovali „glasbeni čarovnik", ki je s svojo čarovno palico povsem začaral številčni ansambel in v polni meri očaral navdušeno občinstvo.

Nekoliko bolj v „ekskluzivnem krogu" poteka tako imenovani delovni del tedna, namreč simpozij skladateljev, simpozij književnikov in folklorni simpozij. Domači in tuji strokovnjaki (pa tudi taki, ki bi to želeli biti) živahno razpravljajo o najrazličnejših vprašanjih, bolj ali manj povezani s pojmi avtorstva in kritike.

Tretji izmed simpozijev se bo začel danes ter bo obsegal tri predavanja: Običaji in šege med tradicijo in kupčijo; Običaji in šege na televizijskem zaslonu; Novi običaji in šege med socialnim preobratom in spremembo pojmovanja. Jutrišnji spored pa bo dogajanje „Tedna srečanja" spet prenesel v širšo javnost, ko se bodo ob 10. uri dopoldne folklorne skupine sedmih narodov na dvorišču Deželnega dvorca (Landhaus) pod geslom „Dan evropskih folklornih skupin" predstavile v pesmi, glasbi in plesu, medtem ko bo ob 19.30 uri zvečer v Domu glasbe tradicionalni folklorni festival. Prirejen bo pod geslom „Avstrija in njeni sosedje", sodelovale pa bodo skupine iz Avstrije (folklorna plesna skupina iz Innsbrucka ter ljudski godci iz Radentheina), Češkoslovaške (skupina Fsacan), Italije (hišna glasba Bindergassen), Jugoslavije (folklorna skupina iz Preloke v Sloveniji), Madžarske (folklorna skupina Hajdu) in Zahodne Nemčije (Waakirchner Buam).

Finžgarjeva soba

V Sori, kjer je znani slovenski pisatelj Franc S. Finžgar deloval celo desetletje, so v domu občanov odprli gostišče s posebno Finžgarjevo sobo. V tej sobi reprodukcije Smrekarjevih karikatur kažejo Finžgarja kot pisatelja, gospodarja in lovca. Tako npr. ob fotografiji pisatelja-lovca visi Finžgarjeva prva lovska trofeja — divji petelin iz sorskih hribov in iz njegove črtice „Na petelina".

Na otvoritveni slavnosti, ki so ji pevci, govornik in recitatorji dali obeležje prave Finžgarjeve proslave, so se spomnili njegovega pisateljevanja v Sori, kjer so nastala njegova dela Dekla Ančka, Prerokovana in ljudska igra Veriga.

SLOVENŠČINA PRED SODIŠČI

Kazenski senat deželnega sodišča v Celovcu je pod predsedstvom višjega svetnika deželnega sodišča dr. Jergitscha obravnaval pritožbo učitelja Jožka Wrolicha, ki ga je boroveljsko sodišče obsodilo na denarno globo zaradi dozdevne poškodbe neke table v Slovenjem Plajberku. Po ponovnem zaslišanju prič je bil učitelj Wrolich oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

Še bolj zanimiva in pomembna pa je pri tem odločba, ki jo je senat sprejel glede uporabe slovenščine pri sodišču. V smislu zakona o slovenskem sodnem jeziku je namreč odločil, da ima obtoženec na zahtevo pravico do postopka v slovenskem sodnem jeziku in torej tudi do vabila na obravnavo. V konkretnem primeru to na sodbo sicer ni vplivalo, ker je imel obtoženi pravnega zastopnika. Upamo pa, da bodo sodniki oziroma sodišča v bodoče v vseh takih primerih upoštevali to mnenje kazenskega senata deželnega sodišča v Celovcu.

Novi slovenski filmi

Za letošnje leto je Kulturna skupnost Slovenije odobrila sredstva za tri celovečerne in deset kratkih filmov. Na podlagi tega sklepa se je slovensko filmsko podjetje Viba film odločilo za realizacijo naslednjih projektov:

Po svojem lastnem scenariju in v adaptaciji Andreja Hienga bo Matjaž Klopčič režiral film „Strah"; po romanu Miška Kranjca „Povest o dobrih ljudeh" je pripravil priredbo France Štiglic, ki bo tudi režiral istoimenski film; Rajko Ranfl pa nastopa kot scenarist in režiser filma „Pomladni veter".

Prvi je začel uresničevati svoj načrt Rajko Ranfl. Njegov „Pomladni veter" je sodobna zgodba iz študentskega življenja, v kateri se prepletajo usode mladih naših dni s humorno uglašenimi situacijami, glasbo in sorodnimi „privilegiji" mladine. V glavnih vlogah nastopajo beograjska igralka Mira Nikolič, igralec Ivica Vidovič, Marinko Šerbez, Jure Kavšek, Marjeta Gregorač, Boris Kralj, Polona Vetrih, Marko Simčič, Janez Hočevar in drugi. Glasbo piše Urban Koder, za kamero pa je odgovoren Jure Pervanje.

Klopčičev film „Strah" bo prikazal Ljubljano v letu 1895, ko je slovensko prestolnico težko prizadel potres. Osrednjo vlogo je režiser zaupal Ljubi Tadiču, poleg njega pa bodo nastopili v tem že šestem filmu režiserja Klopčiča še znani slovenski filmski umetniki Milena Zupančičeva, Duša Počkajeva, Polde Bibič, Anton Petje in Vladimir Skrbinšek, morda pa se jim bodo pridružili tudi še drugi. Film bo posnet v barvah, glasbo bo tudi tokrat prispeval Urban Koder, kot snemalec pa je predviden Tomislav Pinter, vodilna snemalska osebnost jugoslovanskega filma.

Iz lanskoletnega programa pa bo letos realiziran tudi še film „Čudoviti prah", za katerega je scenarij po istoimenskem romanu hrvaškega pisatelja Vjekoslava Kaleba zasnoval režiser Milan Ljubič.

1700 umetnikov iz 11 držav

na 22. mednarodnih poletnih kulturnih prireditvah v Ljubljani

Od nedelje naprej se v Ljubljani spet vrstijo poletne kulturne prireditve, ki s svojim mednarodnim značajem in visoko umetniško ravnijo že dobri dve desetletji dajeta slovenski prestolnici v poletnih mesecih posebno obeležje. Letošnje 22. mednarodne poletne kulturne prireditve v tem oziru prav nič ne zaostajajo, saj se bo na znanih prizoriščih na prostem in v dvoranah zvrstilo tja do konca avgusta kar 35 umetniških večerov z devetimi ponovitvami, pri katerih bo sodelovalo okoli 1700 umetnikov iz 11 držav.

Osrednja manifestacija letošnjih poletnih kulturnih prireditev je nedvomno 6. baletni bienale, v katerega okviru bodo obiskovalci spet spoznali vrsto priznanih domačih in tujih ansamblov. Poleg ljubljanskega baletnega ansambla, ki je za otvoritveni večer pripravil tri dela (Gordoni — Razuzdančeva usoda, Janaček — Taras Buljba, Musorgski — Noč na Golem brdu), obsega spored baletnega bienala še naslednja gostovanja: namesto zagrebškega in beograjskega baletnega ansambla, ki sta morala sodelovanje kratkoročno odpovedati, je bil predviden koncert jugoslovanskih baletnih umetnikov, nadalje pa se bodo predstavili še baletni ansambli iz Novega Sada, Skopja in Zagreba (komorna skupina); mednarodni značaj baletnemu bienalu pa daje sodelovanje baletnih umetnikov iz Düsseldorfa in Duisburga, iz Londona, Perma, Havane in Koebenhavna.

Novost letošnjega bienala je tridnevni simpozij baletnih ansamblov Jugoslavije na temo „Aktualni problemi baletnenga ustvarjanja v Jugoslaviji" in ob sodelovanju številnih znanih strokovnjakov. Dom sovjetske kulture v Beogradu pa je omogočil predvajanje več baletnih filmov.

Tradicija poletnih kulturnih prireditev v Ljubljani pa je tudi na področju dobrih folklornih nastopov. Tozadevno so si prireditelji za letošnjo sezono zagotovili svetovno znani ansambel Donskih kozakov in originalno špansko skupino Jose de la Vega, katerima se bosta pridružili še domači jugoslovanski skupini Lado in Kolo, ki prav tako spadata v svetovni vrh tovrstnih ansamblov.

V tretjo skupino prireditev pa je treba uvrstiti večera pantomime — švicarski trio „Maškarada" in ameriškega gosta Adama Dariusa, večno priljubljeni in razprodani The Golden Gate Quartet, ponovitev zagrebškega musicala „Jalta, Jalta" ter vrsto komornih koncertov v izvedbi domačih in tujih umetnikov.

Tako je tudi letos poskrbljeno, da bodo večeri v ljubljanskih Križankah in na drugih prizoriščih spet v znamenju kvalitetnih kulturnoumetniških nastopov, ki bodo gotovo pritegnili številne domače in tuje obiskovalce.

TONE SVETINA 234

UKANA

TRETJA KNJIGA

Sedel je. Ko ga je namilil, je premišljal, kako bo to pot presenetil Wolfa. Dolgčas mu je že bilo po njem in le izredni posli so mu preprečili, da ga ni že poklical.

Potem so mu misli preskočile na britev, ki se je sprehajala po njegovem vratu prav tam, kjer so se napenjale glavne žile. Ostro je pogledal brivca, ki ga je bril že četrto leto, vedno na domu, in ga vprašal:

„Poslušajte, Štefan! Povejte mi odkrito, ali vam je že kdaj prišlo na misel, da bi mi prerezali vrat. Tako vam ga lepo nastavljam kot nikomur drugemu."

Brivcu je roka z britvijo obstala. Zagledal se je v vrat napol obritega generala, ki se mu je režal, in se resnično začudil:

„Še nikoli, gospod general!"

„Slab patriot ste! Jaz bi na vašem mestu takemu velmožu vsaj v mislih že stokrat prerezal vrat!"

Zdaj se je brivec skušal nasmehniti. S kislim obrazom je obrisal britev, kot bi bila krvava.

„Vi ste general... Če bi mi, frizerji, rezali glave, kdo bi se potem lotil kocin?"

General se je zarežal. Ko se je brivec poslavljal, mu je podaril zavoj cigaret in mu zaželel srečno novo leto. Mož je presenečen stisnil generalovo koščeno roko. „Pa ne mislite, da me brijete zadnje leto!" je dodal general.

Dal je poklicati majorja Wolfa. Sprejel ga je v svoji sobi in ne v salonu, kjer sta svoj čas ugibala, kaj se napleta. Ko je major sedel v ponujeni stol, je general natočil dva kozarca šampanjca.

„Na zdravje, Helmut!"

General se je vedel, ko da se med njima ni bilo nič zgodilo.

„Hvala, gospod general! Odkar sva se zadnjič srečala, ne pijem več alkohola."

„Vi, da ne pijete več? Da sem vas jaz ozdravil? Če je to res, bom pri vseh oficirjih, ki radi pregloboko gledajo v kozarec, napravil tak poizkus. Toda ta kozarec šampanjca boste kljub temu popili na moje zdravje in pokadili cigaro!"

Ponudil mu je tobačnico. Njegov gib je spremljal premeten smehljaj.

Wolf se je moral podrediti njegovi želji.

„Včeraj sem proučil rezultate vašega nekajmesečnega dela. Potrudili ste se. Vidim, da ne mislite spati na lovorikah ali sabotirati zaradi užaljenosti. Prepričal sem se, da so od časa do časa le vaše besede umazane, vaša dejanja pa so železna; in kar je najvažnejše, razsodnost vas še ni zapustila. Raje imam tiste, ki kritizirajo in se bore, ko take, ki na vsa usta vpijejo ‚heil', a ne delajo nič in se umikajo boju.

Moram vam povedati, da me je že davno minil moj tevtonski bes. Danes vam bom povedal, zakaj sem vas pustil tako dolgo v negotovosti. Moral sem se prepričati, če ste vredni posebne naloge, ki sem vam jo namenil. Gre za velike tajne, za zvestobo in zaupanje. Hkrati sem se namreč skušal prepričati, če vas imam lahko za prijatelja. In še nekaj je prišlo med naju, kar morava razčistiti."

General je pripovedoval tajinstveno, vendar razvneto. Z užitkom je srknil šampanjec, pogledal skozi okno v jezero, kot bi zajemal misli iz njegovih globin, in uprl svoje steklene oči v majorja, ki je dejal:

„Hvala za zaupanje, gospod general! Sem za to, da razčistiva vse. Vaš položaj vam daje možnost, da lahko odredite kraj, čas in način, moja dolžnost pa je poslušati vas, pri čemer imam pravico, da si mislim svoje."

„Gospod major! Ne bodite brez potrebe junaški! Vedno se branite, ko še niste napadeni. To je odveč, sicer pa značilno za policijo, tudi tajno. To je lažna samozavest. Pretiran občutek moči, ki ni moč. Bolezen policije. Niste navajeni odprtih front."

„Jaz sem pripravljen na vse, gospod general!"

„Začel bom z najkočljivejšim. Poraja se mi namreč občutek — raje bi videl, da se motim — da pretirano skrbite zame in se zanimate za stvari, ki se vas prav nič ne tičejo. Dobro veste, da je vohljanje za menoj nevarno in meni zelo odvratno."

Wolf se je napravil užaljenega.

„Verjetno se motite, gospod general. Zame je pomenila vaša varnost vedno prav toliko kot moja. Vse, kar sem napravil, je bilo lahko samo v tej zvezi. Pomislil sem že, da včasih ravnam nespametno. Zakaj se ne brigam le za stvari, ki mi jih nalaga uradna dolžnost!"

„Res, Helmut, nespametno je gledati pregloboko v vodnjak, ker se človeku lahko zvrti in pade noter. Da ne bova lovila slepih miši: nekoč sem vam priznal, da je dobro znati prav poročati o generalih. Takrat sem pozabil reči: še med prijatelji ni priporočljivo načelo ‚kar je tvoje, je tudi moje'. Me razumete?"

„Ne razumem vas, gospod general."

„Večkrat ste sami trdili, da za vsemi nesporazumi med možmi navadno stojijo ženske. Cherchez les femmes!"

Wolf je doumel, kam meri general, in napravil kar se

Zanimanje za slovensko književnost na Koroškem tu in onstran meje

Slovenska prosvetna zveza že vsa povojna leta goji tudi stike s slovenskimi književniki v matični Sloveniji. V teku tega obdobja so koroško obiskali domala že vsi vidni pesniki in pisatelji iz Slovenije in se s svojimi deli predstavili na številnih literarnih večerih širom naše zemlje.

Slovenska prosvetna zveza pa je pospeševala tudi literarno ustvarjalnost na Koroškem. Seveda si ob tem ne lasti primata, da je to izključno njeno delo, saj brez naravnih talentov v tem oziru ni mogoče ustvariti ničesar, vendar je po svojih močeh prispevala svoj delež. V njenem okviru so koroški književniki gostovali v številnih krajih Slovenije, tako da so z nekaterimi krajevnimi literarnimi združenji, medsebojni obiski postali že prava tradicija. Če tu samo omenimo Maribor, Slovenji Gradec, Kranj, Kostanjevico, Jesenice in Radovljico, kjer so naši literati v okviru SPZ gostovali že večkrat. Tu pa so še drugi nastopi koroških avtorjev v Sloveniji, kot posamezniki ali v skupini, zlasti na podelitvah bralnih značk na raznih šolah. Pri vseh teh nastopih se vedno spet pojavljajo imena — Milka Hartman, Valentin Polanšek, Andrej Kokot, Gustav Januš, Florijan Lipuš, Stane Wakounig in Janko Messner.

Koroški avtorji slovenske pisane besede so bili predstavljeni tudi večkrat v slovenski televiziji, njihova dela pa so objavile tudi literarne revije v drugih republikah Jugoslavije. Da so naši besedni umetniki prisotni v vseh slovenskih literarnih listih, je postalo že povsem samoumevno.

Predvsem razveseljivo je, da je zanimanje za slovensko književnost na Koroškem čedalje večje tudi pri večinskem narodu v Avstriji. Tudi tu so nekateri avtorji bili predstavljeni (v prevodih). Tu je treba omeniti koroško revijo v Presečišču in AHA na Dunaju. Slednja je eno izmed zadnjih številk posvetila koroškim avtorjem in je s tem naletela na zelo ugoden odmev. Zanimanje za slovenske avtorje pa raste tudi na bralnih večerih. Tako so pred nedavnim pri združenju „Forum für Kulturkritik" na Dunaju bili gostje Valentin Polanšek, Gustav Januš in Florijan Lipuš. Po branju je bila diskusija z avtorji, ki so odgovarjali na različna vprašanja. Pri tem je bilo največ govora o narodnopolitičnih razmerah na Koroškem.

V jeseni bo Koroška pisateljska zveza priredila bralni večer slovenskih avtorjev v Beljaku. Tako avtorji slovenske narodnosti na Koroškem brez dvoma doprinašajo svoj delež h kulturni bogatitvi slovenske kulture.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli vabi na zabavno prireditev

POLETNA NOČ

v soboto 13. julija 1974 ob 20. uri pri Brunerju v Lobniku. Za ples igrajo

KATARINŠKI FANTJE BELLAMIES

Med drugim bodo na voljo tudi specialitete na ražnju.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Posnemajmo dobre navade

Ko so po drugi svetovni vojni tudi politične napetosti nekoliko popustile, so bili športniki prvi pionirji zbližanja med obema velikima silama — Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike. Tudi alpinisti so pomagali tajati led zmrznjenih blokov.

Prav dobro se spominjamo časov, ko so evropski alpinisti, med njimi tudi Avstrijci, začeli zahajati v ruske gore, predvsem v gorovje Kavkaza. Vtisi, ki so jih prinesli iz Sovjetske zveze, so bili polni negativnih pripomb na sovjetske „alplagerje", kjer da je vsak alpinist, ki hoče narediti turo, podvržen disciplini vodstva alplagerjev. Seveda so se te „kontrole" zdele zahodnoevropskim alpinistom smešne in na račun sovjetskega alpinizma so padale pikre pripombe. Ko pa so evropski alpinisti zvedeli, da v Združenih državah Amerike vladajo v gorah podobne razmere kot v Sovjetski zvezi, se je tudi mnenje le-teh spremenilo, tako, da danes že prevladuje želja, da bi tudi pri nas uvedli sistem, ki se je obnesel in ga že desetletja izvajajo v ZDA in SZ. Odgovorni planinski dejavniki pravijo, da je že čas, da bi o kontroli alpinistov v Evropi ne samo govorili, ampak nekaj naredili. Naraščajoče število gorskih nesreč nas opominja, da bo v tej smeri treba čimprej ukrepati.

Iz omenjene ugotovitve vidimo, da imajo navadno ukrepi, ki se zdijo na prvi pogled smešni in nerazumljivi, v praksi le gotove prednosti, ki jih ne velja takoj odklanjati. Nikoli ne podcenjujmo navad drugih narodov, kajti tudi le-ti razlikujejo med dobrim in slabim — v tem primeru jih bomo celo posnemali.

Slovensko prosvetno društvo „Danica" Št. Vid v Podjuni vas in vaše goste prisrčno vabi na

KOROŠKI VEČER

v soboto 29. 6. s pričetkom ob 20. uri pri Uranku na Veselah.

Sodelovali bodo: Pesna skupina SPD „Zarja" iz Železne Kaple, godba „Fantje izpod Obirja" in mešani zbor SPD „Danica". Povezovalne besede bo imel dr. Erik Prunč.

Vabi odbor

Pismo bralca

Sicer je povsod slišati, da imamo Slovenci vse pravice, da smo enakopravni in da nas nihče ne zapostavlja.

Sledeče pa sem pred nedavnim doživel na domačem občinskem uradu, ko sem tam prijavil mojega novorojenega sinčka. Občinski uradnik je prav čudno gledal rojstni list, ker mu ni šlo v glavo ime otroka: PETER — JOŠKO. Nekam čudno je čakljal ime JOŠKO in vedno spet tresel glavo.

Nesramnost pa si je ta „Beamter" dovolil, ko je izpolnil rubriko „Staatszugehörigkeit". Čeprav dobro pozna mene in našo družino, je z nekim cinizmom vprašal: „A isa a Östaraicha?"

Mislim, da ta dogodek že kaže, kake težave bo otrok imel na Koroškem tudi pozneje, samo ker nima kakega pangermanskega imena, ker sta ga mati in oče dala krstiti na ime PETER — JOŠKO.

Joško Wrolich
Loče nad Baškim jezerom

Št. Jakob v Rožu

Prejšnji torek smo spremili na šentjakobsko pokopališče k zadnjemu počitku 61-letnega Lipeja Pruntscha. Njegova tragična smrt — umrl je na posledicah prečute noči na prostem — je vse globoko prizadela, saj je bil zelo priljubljen pri ljudeh.

V mladih letih se je izučil za mizarja, pozneje pa mu je usoda nudila tudi boljše možnosti, ki jih je pa mogel samo delno izkoristiti. Tako je dosegel celo to, da je prišel k filmu in pisal scenarije. Imel je prominentno poznanstvo, zlasti iz filmskega sveta. Pri filmu so mu njegovi tovariši — filmski igralci dali ime „Don Filipo", ki se ga je prijelo tudi doma med prebivalstvom. Ko se je vrnil iz tujine, ni bil nič bogatejši ali revnejši, kot poprej, ko je odšel od doma. Svoje življenje je jemal bolj kot igro. Če mu je šlo dobro ali slabo, ga njegov sončni humor ni nikdar zapustil. Morda bi bil danes znan umetnik, če bi imel nekoga, ki bi ga znal voditi k cilju, tako pa se mu je vse le obrnilo na senčno plat in iz tiste „bleščeče" dobe je ostal samo še priimek „Don Filipo", na katerega je bil zelo ponosen. Kljub napakam pa je bil dober in prijeten človek. Z znanim skladateljem in glasbenikom Francijem Rauterjem iz Kota, je igral v ansamblu kot klarinetist. Tudi pri igri „Miklova Zala" je sodeloval kot igralec in slikar kulis. V svoji stroki kot mizar je bil pravi umetnik. Izdeloval je čudovite kasete (šatulje), ki so jih ljudje radi kupovali za darila prominentnim osebnostim. Bil je tudi vnet zbiralec avtogramov, med katerimi so prevladovali filmski igralci in politiki. Lipeja Pruntscha ni več med nami. Bil je eden tistih redkih posebnežev, ki so imeli nemirno in pustolovsko življenje, vendar pa so po srcu ostali zvesti navadam in običajem domačega prebivalstva. Ohranili ga bomo v lepem spominu, sorodnikom pa izrekamo naše globoko sožalje.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku vabi na

LIKOVNO RAZSTAVO

v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku. Otvoritev bo v soboto 29. junija 1974 ob 9. uri in bo odprta do 1. julija 1974.

Razstavljajo:

Hanin Franc pd. Lipej v Cirkovčah

Arbeitstein Ernst, Pliberk

Mišic Valentin pd. Zilan v Črgovičah

Pri otvoritvi bo sodeloval vokalni kvintet s Prevalj.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec" v Škocijanu Vas in vaše goste prav prisrčno vabi na

VEČER KOROŠKE PESMI

ki bo v četrtek 4. julija 1974 ob 20.30 uri pri Rutarju v Klopinju. Nastopila bosta pevska zbora „Radiški fantje" SPD Radiše in društveni pevski zbor.

Prisrčno vabljeni

društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Škofičah vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

v soboto 29. junija 1974 ob 20. uri v gostilni Bürger v Škofičah.

Sodelujejo:

Mešani zbor iz Škofič
Moški zbor iz Loge vasi
Inštrumentalni trio iz Holbič

Po prireditvi bo prosta zabava s plesom.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi člane in prijatelje društva na

IZLET NA VELIKO PLANINO

v Kamniških Alpah

Zbirališče v nedeljo 21. julija ob 6.30 uri na avtobusni postaji v Borovljah. Od tam se bomo peljali do vznožja vzpenjače na Veliko planino. Z Velike planine, za katero je značilno, da ima poseben gradbeni slog pastirskih koč, je čudovit razgled v Kamniške oz. Savinjske Alpe. Vožnja bo stala 60 šilingov. Interesenti naj se prijavijo najkasneje do 8. julija pri predsedniku Andreju Wieserju ali pri posojilnici v Borovljah.

Odbor

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — **Ton**

da neprizadet obraz. To je samo za hip zmedlo generala, ki je pričakoval, da ga bo spravil v zagato.

„Zasliševali ste pevko, mojo prijateljico. Poročali so mi, da ste bili trikrat pri njej precej dlje, kot zahteva službena dolžnost."

„Seveda sem bil pri njej... Prav nič rad, toda po vaši želji in vašemu nalogu. Kaj morem za to, če me je prav k njej pripeljala sled in se tam izgubila."

„To ni vse, Helmut!"

General je spet natočil, vendar je sam izpil, nekoliko prizadet, ker je major ravnodušno vlekel cigaro in čakal brez zadrege. Zato je napadel:

„Naravnost vam bom povedal! Spal sem z njo, čeprav vas to nič ne briga! Bilo je prve dni, ko sem se vrnil. Pomislite — v spanju je izgovarjala vaše ime in se me oklepala, kot bi se reševala iz vode. Nisem se mogel zdržati, pa sem jo krepko usekal po licu. Priznala mi je!" Zmagoslavno, užaljeno in preteče se je zazrl v Wolfa.

Le-ta je hladnokrvno puhnil dim.

„Neverjetno! Priznala... Potem ste imeli večjo srečo kot jaz," je zmajal z glavo.

„Kaj s tem mislite?" General je bil očitno zmeden.

„Da je sodelovala pri pripravah na vaš umor!" je dejal Wolf tako resno, da je general prebledel.

„Moj umor? Da bi sodelovala?"

„Seveda, gospod general, saj ste rekli, da je priznala. Meni je vztrajno tajila. Povedala mi je sicer nekaj zvez z ljudmi, ki so naši nasprotniki. Bil sem diskreten in vas nisem hotel vznemirjati, preden ne bi prišel na čisto. Priznam to svojo napako."

„Čemu pa vas je potem klicala v spanju?"

„Kdo bi razumel ženske? Morda zato, ker sem se pri svojih poslih z njo zanimal predvsem za vas in premalo zanjo. Saj poznate moj odnos do žensk. Zame je ženska nujno zlo. Če se že kje ustavim, se tam, kjer ni nobene nevarnosti. Ženska predpostavljenega, prijatelja ali tudi znanca pa zame ni ženska, gospod general. Toliko mi je do nje kakor do sestre. Nisem kriv, če kdo drugače gleda na te reči! Pri igralkah nikoli ne veš, kdaj gre zares in kdaj igrajo. In kar je najbolj tragično — tega verjetno tudi same ne vedo. Poleg tega imajo sanje po Freudu lahko tudi drugačen pomen, kot se zdi človeku prvi hip."

General ga je srepo motril in premišljeval, če bi mu verjel ali ne. Govoril je tako prepričljivo, da ni mogel odkriti laži v njegovem glasu. Izpil je do dna, Wolf pa je nadaljeval:

„Gospod general, če verjamete ali ne, moje roke so čiste. Soočite naju. Če sem kriv, me obesite na prvo vejo. Seveda, če pevka sodeluje z zarotniki, potem bo storila vse, da me pogubi... Če odstranijo mene, vas bodo laže spravili s sveta."

Generalov obraz je preletela senca.

„Kako mislite? Ali se še vedno ukvarjajo s tem, da bi me spravili s poti? Resno?"

„Seveda, gospod general. Hočejo vas ubiti. Nisem vas maral posebej vznemirjati, hotel sem zbrati vse gradivo. Če bi jaz vodil politiko in vojsko belega tabora in računal na angleško izkrcanje, potem ste vi prvi in edini, ki mora izginiti poleg sivolasega kozjebradca. Na delu so pošastne sile. Po tej anagoliji razmislite sami dalje.

Komunistom ni kdove kaj do tega, da bi vas ubili. To je v skladu zn jihovim pojmovanjem vloge človeške osebnosti: če ubijejo generala, bodo Nemci postavili drugega, ki bo morda še slabši od tega, ki so se ga navadili in on njih. Poleg tega jim ni vseeno, koliko talcev bi spet izgubili. Beli pa bi vas na račun rdečih spravili pod rušo. Maščevanje bi prizadelo njihovega sovražnika, oni pa bi se ob novem poveljniku laže pripravljali na izdajo, ki jo pripravljajo, kot ste brali v mojem elaboratu."

General je sedel in ga zavzeto poslušal. Pokimal je in dejal:

„Čudim se vaši izredni kombinatoriki. Čista logika je v njej. Nimam kaj pripomniti."

„Naj še dodam: nakazal sem, da imajo komunisti agenta v vrhu prezidentovega urada in prav gotovo tudi pri politični policiji. Že leto dni čutim, da nam meša štrene. Če vas ne bi bila odstranila bolezen in če mi prejšnji poveljnik ne bi bil zaviral dela, bi bil nemara tega falota že razkrinkal."

„Ni še prepozno, Helmut!" se je zakrohotal general. Potem je spet napolnil čaši. „Izpijva, potem vam bom tudi jaz odkril svoje karte, nad katerimi boste prav tako presenečeni."

Ko sta popila, je general globoko vzdihnil in povedal:

„Zdaj vam povem, zakaj sem posredoval, da so vas razrešili dolžnosti šefa. To je skrbno premišljena ukana za obe vrsti naših nasprotnikov. Eni in drugi ali celo tretji so ugotovili, da ste jim najbolj nevarni. Ne smem dovoliti, da bi vas odstranili, ker vas potrebujemo tako kot vi mene. Drug drugemu morava kriti hrbet, in sicer tako, da bodo mislili, da sva si navzkriž. S tem bova zmedla tudi naše politike. Vedno je slabo, če ljudje vedo, da sta dva odločujoča preveč poznana. Zato napravijo vse, da ju razdvojijo. Za vas imam naloge, ki ste si jih vi s svojo bistrino sami zadali. V vaši osebi ne potrebujem rablja, teh imam na pretek; sicer pa vam te vrste posel ne ustreza."

„To me zelo veseli, gospod general. V tej pokrajini iskati člane Osvobodilne fronte, jih zapirati, spravljati v taborišča ali streljati ni nobena umetnost več. Skoraj vsak je kriv, kogar koli primete."

Nova ladja reže valove Vrbskega jezera

Predzadnjo nedeljo popoldne se je v zahodnem zalivu Vrbskega jezera ob pomolu, kjer pristajajo ladje, nabrala velika množica ljudi, ki je prisostvovala krstni slovesnosti nove motorne ladje, kateri so dali ime „Kärnten". Po krstni ceremoniji — z razbitjem steklenice šampanjca ob boku ladje — ki jo je podvzela žena celovškega župana Guggenbergerja, je ladja s številnimi vabljenimi gosti napravila prvo vožnjo. Pristala je v krajih Otok, Vrba, Poreče in Kriva Vrba. Posod jo je sprejela velika množica ljudi z županom na čelu.

Zbrano publiko na krstni slovesnosti, med njimi deželnega glavarja Wagnerja, botro gospo Guggenbergerjevo, celovškega župana Guggenbergerja, generalnega vikarja dr. Kirchnerja, superintendenta Pellarja in druge predstavnike javnega in privatnega življenja je pozdravil mestni svetnik inž. Wenig. Tehnično poročilo o ladji je dal direktor zbornični svetnik Peterseil, novo ladjo pa sta blagoslovila generalni vikar dr. Kirchner in superintendent Pellar. Slavnostni govor sta imela celovški župan Guggenberger in deželni glavar Wagner. Oba sta poudarila veliki pomen nove ladje za koroški turizem.

Po oficielnem delu slovesnosti je ladja z nad sto vabljenimi gosti na krovu naredila prvo vožnjo po jezeru. Na zgornjem krovu s cvetlicami in zastavicami okrašene ladje je igrala godba in tako skrbela za prijetno razpoloženje svojih gostov. V spodnjem krovu je urejena okrepčevalnica, kjer postrežejo s prigrizki in pijačo, tako da je vožnja po jezeru res pravi užitek.

Nova motorna ladja, ki so jo zgradili v ladjedelnici v Linzu, jo tam demontirali in spet sestavili v ladjedelnici Mestnih podjetij v Celovcu, je dolga 38,1 in široka 7,7 m. Na njej je prostora za 395 potnikov. Ladjo ženeta dva motorja — vsaki po 145 konjskih moči in doseže 20 km brzine na uro. Strojnica kjer sta nameščena oba motorja je tako dobro izolirana, da skoro ni slišati njunega šumenja.

Celovški župan Guggenberger je v svojem govoru med drugim na kratko orisal zgodovino ladijske plovbe na Vrbskem jezeru. Povedal je, da je leta 1853 začela med tedanjim celovškim pristaniščem v Lendskem kanalu in Vrbo obratovati prva plovna linija na Vrbskem jezeru. Leta 1883 so ustanovili ladijsko družbo in še istega leta je začel obratovati parnik Neptun, ki so ga šele lansko leto dali v staro železo. Leta 1908 so nabavili parnik Thalia, ki je še danes v prometu in je najstarejša potniška ladja na Vrbskem jezeru. Leta 1913 je ladijsko družbo prevzela celovška mestna občina. Skupno plovbo na Vrbskem jezeru sestavlja danes 6 motornih ladij in en parnik. Teh sedem ladij lahko prepelje na enkrat okoli 1700 potnikov. Nekaj let pred drugo svetovno vojno je na koroškem „morju" plulo kar 12 potniških ladij, kar je bil absoluten rekord na tem področju.

Na Koroškem je bilo lansko leto 55 milijonov škode po požarih

V sredo 12. junija je bilo v gasilski šoli v Celovcu, pod predsedstvom namestnika deželnega glavarja Herberta Bacherja, zborovanje deželne komisije za obrambo proti požarom. To zasedanje je bilo že 25. po vrsti. V tem času se je dejavnost te komisije izkazala kot zelo koristna, saj je veliko prispevala, da se je število požarov le zmanjšalo. Njena naloga — spoznavati nevarnosti in jih preprečevati — se nadaljuje in lahko trdimo, da je bila uspešna. V boju za preprečevanje požarov, igra važno vlogo tudi statistika, iz katere je razvidno, kje so bili zabeleženi večji oziroma manjši uspehi ali neuspehi.

V letu 1973 je bilo skupno 841 požarov, ki so uničili 55,7 mil. ljudskega premoženja. Najbolj prizadeto je bilo pri tem kmetijstvo. Posebna preiskava zadnjih 25 let je ugotovila, da gre 65 % vseh požarov na račun kmetijstva. V letu 1973 je ta del znašal celo 70 %, ali 39 milijonov šilingov.

Velik del vseh požarov gre na račun požigalcev. Škoda, ki je nastala zaradi tega, znaša 13,5 mil. šilingov. Velik del požarov je pripisati tudi vnetju sena, pri katerem je v 22 primerih nastalo 6,7 mil. šil. škode. Proti tej tegobi je deželna komisija za obrambo proti požarom, izvedla posebno akcijo, ki je v tem, da so vsako prostovoljno gasilsko društvo opremili s posebno pripravo — sondo, s katero lahko ugotovijo kritično mejo nevarnosti vžiga sena in tako hitro ukrepajo.

V primerjavi s kmetijstvom, so bile ostale riziko-skupine — industrija, obrt in drugo — občutno manj prizadete. Tako je bilo v letu 1973 za 6 milijonov manj škode, kot v letu 1972. V teh riziko-skupinah je bilo okrog 16,5 mil. šilingov škode. Ta ugodni rezultat je treba pripisati 87 podjetjem, ki že sodelujejo z deželno komisijo za obrambo proti požarom. Izkušnje so pokazale, da so v obrambi proti požarom objektivni vzroki — strela, elektrika, ognjišča, vžig sena itd. — lažje za premagati, kot subjektivni vzroki, na katere nima skoro nihče kakšnega vpliva. K zadnjim spada tudi požiganje, proti kateremu se pa lahko samo sodnijsko postopa.

Obramba proti požarom pa ni samo zadeva oblasti, uradov in ustanov, temveč tudi zadeva vsakega posameznika. Škoda povzročena na Koroškem bi bila še mnogo večja, če ne bi prostovoljna gasilska društva uspešno posredovala in tako rešila nad 200 milijonov ljudskega premoženja.

Avstrijsko-jugoslovansko društvo priredilo izlet v Mežiško dolino

Avstrijsko-jugoslovansko društvo na Koroškem si zelo prizadeva, da bi medsebojno sodelovanje med obema državama čim bolj utrdilo. Pri tem se poslužuje raznih kulturnih prireditev, študijskih potovanj, medsebojnih obiskov komunalnih politikov, znanstvenikov itd., vse z namenom, da bi se ustvarili boljši pogoji za medsebojno razumevanje.

Pred nedavnim je Avstrijsko-jugoslovansko društvo priredilo izlet v Mežiško dolino in v Velenje. Izleta se je udeležilo nad 50 oseb. Ob tej priložnosti so si ogledali kulturne ustanove na Ravnah, med njimi znamenito Študijsko knjižnico, ki vsebuje 70.000 knjig. V njej hranijo Jurij Dalmatinovo biblijo iz leta 1584, mašno knjigo hrvaško bosanskega vojvode Hrvoja (1405) in številne besednjake vseh kulturnih jezikov naše zemlje. Po prisrčnem pozdravu občinskih zastopnikov iz Raven, je spregovoril ravnatelj Študijske knjižnice prof. dr. Sušnik. Avstrijske izletnike je seznanil s kulturnim in gospodarskim razvojem Mežiške doline, katere središče je Študijska knjižnica, od mladine zgrajena gimnazija in šola za telesno kulturo. Prav tako so v Ravnah obiskali mali, a dragoceni muzej, ki prikazuje zgodovino pridobivanja svinčene rude v Mežici in razvoj jeklarne na Ravnah, ki je imela včasih 400, danes pa ima zaposlenih 4000 delavcev in tehnikov.

V Velenju so si izletniki ogledali zanimivo rudarsko mestece s številnimi stolpnicami in znano tovarno „Gorenje", ki izdeluje gospodinjske izdelke — hladilnike, električne štedilnike, pralne stroje itd. V tovarni je zaposlenih 6000 ljudi. Velenje je znano tudi po tem, da kopljejo tam premog imenovan lignit, s katerim zalagajo šoštanjsko termoelektrarno.

Izlet v Mežiško dolino in v Velenje je bil za prireditelja in udeležence izleta vsekakor zanimiv in poučen, ki ni samo nasitil oči, temveč razodel marsikatero posebnost, o kateri mnogi niti slutili niso.

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala skupina naših otrok na morju, in sicer v Savudriji od 8. do 29. avgusta 1974.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- **zadnje šolsko spričevalo,**
- **priporočilo krajevne prosvetne ali zadružne organizacije,**
- **osebno izkaznico s sliko in**
- **režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil 600.— (za ostale je treba plačati šil. 1.000.—)**

in vse skupaj poslati do najkasneje 24. julija 1974 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10, 9020 Klagenfurt - Celovec.

Vožnjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebno opozarjamo, da posameznih dokumentov ne sprejemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 24. juliju ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi zdravniško spričevalo, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 8 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo in če je otrok občutljiv za antibiotike (penicilin i. dr.). Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Otroci uživajo na letovanju zdravniško zaščito, ki obsega:

- **primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,**
- **prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,**
- **ob težjih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.**

Otroci pri počitniškem zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato si morajo starši pri svoji pristojni zavarovalnici oskrbeti poverilni nalog za Jugoslavijo (Betreuungsauftrag für Jugoslawien), ki naj bo izstavljen za čas bivanja v Jugoslaviji.

Za osebno izkaznico otroka velja izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejmemo, omejeno in bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

„Pravilno, major. To umazano delo bo opravljal sedaj vaš naslednik. In tudi tarča za likvidatorje bo. Vi pa boste izginili v zakulisje. Nihče več ne bo mislil na vas. Vi boste past, nastavljena na najvažnejšem mestu. Od daleč boste vodili boj. Ljudem okoli sebe pa poglejte skozi prste in jih uspavajte."

„Imeniten načrt, gospod general!"

„Morate mi priznati, da sem zvit. Čvrsto držim vajeti v rokah; samo zato, ker ne zaupam nikomur. Jaz sumničim vsakogar, ki ima najmanjšo možnost in vzrok, da bi postal moj in naš nasprotnik."

„Občudujem vas, gospod general. V tem primeru ste prekosili sami sebe. Mar tudi meni ne zaupate več?"

„Včasih še sam sebi ne! Preskušal sem vas. Vi ste eden tistih, ki bi mi lahko največ škodili. In bolje je pospraviti dva po nedolžnem, kot spregledati enega. To naj vas ne vznemirja, ker je to tudi vaša praksa."

Wolf se je zadovoljno zasmejal.

„Veseli me, da se lahko sami in vsak dan ali vsako minuto prepričate, kako je z menoj. Kdor je pošten, se ne boji nadzorstva. Čim boljši si, tem bolje je zate, če se tvoj policijski dosje debeli. Slej ali prej te morajo odlikovati. Komur pa je nadzorstvo odveč, ima gotovo na glavi maslo, pa se boji."

„Imate prav. O taktiki, kako jih bova uničila, bova govorila drugič. Za sedaj vam povem, kaj zahtevam od vas. Takoj po praznikih bova očistila belogardistično fronto. To je hlev, poln gnoja, v katerega bi bilo treba napeljati reko, da bi ga očistila, ali pa ga utopiti v morju. Nadalje bo treba likvidirati bando, ki se je kakor pleve razrasla v Ljubljani."

„Predlog imam, gospod general. Iz taktičnih razlogov naj to izvede bela politična policija. Pri Svetem Urhu imajo pravo morišče in ob Savi tudi. Naj v tajnosti izvrše to umazano delo, takoj potem pa jih pred ljudstvom osramotimo. Sovražnikovo konico bomo usmerili nanje. Naj se gredo revolucijo in se iztrebljajo sami med seboj!"

„Čudovito, Helmut! Moje misli berete. Kako izjemno se ujemava v praksi, kot se razlikujeva v teoriji. In zdaj zalijva te ideje, čeprav ne pijete več. To pa še ni vse, Helmut. Ko opravite ta mali ekskurz, v katerem boste dali le prvi sunek, se boste posvetili novi, poglavitni nalogi."

„Z veseljem, gospod general!"

„Bedeli boste nad mojo osebno varnostjo. Proučili boste, kako se bova ravnala v primeru x ali y. Kako bova ukrepala ob najslabših ali najboljših možnostih ... Nič naju ne sme najti nepripravljena."

„Ta naloga mi je posebno v čast!"

„Me veseli. Človek, ki samega sebe ne ljubi nadvse, ni vreden, da vodi druge. Zapomnite si, da sva usodno povezana. Moja varnost je vaša varnost, in v tem smislu sem vam in vam bom spregledal marsikaj, kar vam drugi ne bi. Tak sem zato, ker tudi vi mene poznate bolj, kot sicer majorji poznajo generale. Ne pozabite, da sva oba policista."

Zadovoljen s pogovorom je general povabil majorja na skupno večerjo v salo. Pred tem pa sta se še skupaj osvežila v termalni kopeli. Bazen v spodnjih prostorih se je bleščal v luči in porcelanu. Ko se je general pojavil v kopalnem plašču pri stopnicah, je bil bazen brez obiskovalcev. Navadil jih je bil, da so se umaknili vsi, brž ko se je namenil le-sem.

„Skočiva!" je povabil Wolfa.

Voda je bila zelena in osvežujoča. Zaplavala sta proti sredini bazena.

„Oblast in denar ali denar in oblast, to je življenjska formula! Ne pozabite tega, Helmut! Za to enačbo ni potrebna višja matematika, temveč moč in brezobzirnost."

Wolf je pokimal. Zajel je sapo in se potopil. Plaval je pod vodo po vsej dolžini bazena, tik pri dnu. Nad njim se je vila steza zračnih mehurčkov, ki so se sproti razblinjali, a ne tako naglo, da general ne bi vedel, kje bo Wolf pomolil glavo in vdihnil zrak.

To pa je bilo za generala dovolj.

6

Po razsežni sali kavarne hotela Evrope v Kranju je odmevalo veselo razpoloženje številnih gostov, moških in žensk, ki so se zibali v ritmu lahke glasbe.

Major Wolf je postal ob vratih. Za njim so bili Lotte, stotnik Kniecke in njegova prijateljica, svetlolasa Hedi. Nekaj časa so kar stoje gledali veselo družbo. Tu je bila zbrana elita gorenjskih funkcionarjev stranke, uradnikov civilne oblasti, vojske in policije, skratka, to je bil kameradschaftsabend gospodujočih v tej pokrajini. Major Wolf, ki mu sicer ni bilo do množičnih zabav, je ustregel želji Lotte in stotnika Knieckeja, ki je bil še brez pravih znancev, da proslave njegovo najnovejše vojno odličje: general ga je odlikoval z novim železnim križcem in zlato jurišno značko za boj iz bližine. Pripel si ju je poleg srebrnega ranjeniškega znaka in zlate športne značke.

Še preden so vstopili, se je pošalil Wolf, da bo Kniecke z odlikovanji zmedel vsa dekleta. Ko je godba prenehala in so pari posedli, so ugotovili, da so mize v prvem nadstropju v glavnem zasedene, zadnji del dvorane, ki je imela obliko črke L, pa je bil prost. Wolf, ki je imel rad krit hrbet in se ni maral izpostavljati tujim očem, je zavil naravnost tja in izbral mizo v kotu.

„Nič ne bomo videli," sta se pritoževali dekleti.

„Midva sva prišla z vama sem zato, da bova občudovala vaju in ne drugih. Če vama nisva dovolj všeč, pa preberita!"

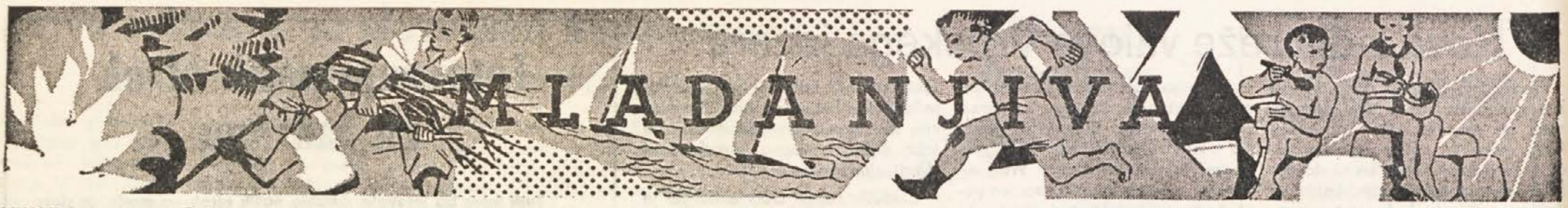

MIHAILO SIMONOVIĆ

Rumeni trak

Ko gledam z okna na mojo ulico, mi je hudo, kajti tudi ona ima rano, kot jo imam jaz. Moja skrita želja je, da bi zasijalo povsem novo jutro, da bi spanec izbrisal črno ptico z zastave, vsega tega sem se nadejala prav do svita, jutro pa je razgrnilo isto podobo ulice in tujega vojaka na straži. Določili so nam, kdaj smemo iz hiše. To se mi zdi neumno. Nikamor me ne vleče, nikamor. Vem, samo soba mi nudi varnost, samo žalostna soba. Vendar ne zdržiš v njej ves dan... Zato grem včasih na vrt. Tja pridejo tudi moje tri prijateljice. Prva pride Sara, potem Ankica in nazadnje Nasiha. V kotu vrta počepnemo, da smo čimmanjše, in se potiho pomenkujemo. Tisti naš veseli pogovor je zdaj zavrt, to je, kot če odpreš pipo in pridere najprej močna voda, potem pa kolesce obrneš. Tedaj priteče majhen curek in žubori. Zdi se nam, da je treba tako govoriti, kadar je vojna, da se mora šepetati. Sara je iz žepa izvlekla širok rumen trak z nekakšnim znakom in ga z vzdihom pokazala:

„To moram nositi. Vedno. Na rokavu."

„Zakaj, Sara? Kaj pomeni ta znak?"

„Ne vem. Tako so ukazali. Na rokavu. Tiste, ki nosijo tak trak, odpeljejo daleč, pravijo, še naprej od modrih gora. Če odpeljejo mene... bom pobegnila. Vrnila se bom."

„Ti si majhna in urna. Zbeži, ko bo noč. Ne bodo opazili."

Moje spanje je rahla, drobna nit, ki se zlahka pretrga. Zelo me je strah in zato ne grem v sanjah nikdar predaleč, da se vedno lahko hitro vrnem. Nekdo je vpil, kot da ne bi bila vojna, in jaz sem tiho tiho vstala in odtrgala na oknu za oko velik vogalček temnega papirja. Iz mračnega kota, v smeri Sarine hiše, sta dva vojaka vlekla majhno žensko v plašču, za njima pa sta prihajala še dva vojaka. Hrupno razbijata s čevlji: Trom! Trum! Za roke vlečeta neko deklico. Tako jo vlečeta, da ju sploh ne dohaja.

„Ne pusti me, mama! Mamica, ljuba... ne pusti me!"

Deklica vpije, in zdi se mi, da jo sliši vsa ulica, mesto in modre gore. Vojaki dvigajo roke in tepejo, tepejo vse do velikega zakritega avta. Kot dva paketa ju pahnejo noter.

Moja mama je prišla k oknu in me pobožala po laseh. Pravi:

„Smeška, ne glej tega! Pojdi spat otrok..."

„Ampak mama, njo so odpeljali. Mojo Saro. In tepli so jo..."

„Noč je in se ne razloči dobro. Kdove koga so odpeljali."

Samo dve prijateljici še imam.

Kadar se najdemo na vrtu, vedno malo počakamo. Morda se bo od nekod prikazala Sarina glava. Vselej počakamo, a nje ni. Potem govorimo o vojni. Naše pretrgane misli potujejo za prijateljico. Jaz pripovedujem o svojem Risu, ki nima kaj jesti. Strmi v nočno sonce in zateglo zavija, kot da se nečemu zelo čudi: auuuu... auuuuuu! Takrat v meni nekaj zatrepeta, tu, pri srcu, in zbežim pod odejo.

Ankica ne posluša, kaj govorim, molči in z nogo zakopava okrogel kamenček globlje v pesek. Danes je bolj žalostna kot jaz. Pod novo jopico skriva v roki nekaj velikega, vidi se, kot da se je na tej strani zelo poredila.

Ankica je dvignila glavo in me dolgo gleda v oči. V sijaju njenih oči se je nekaj kot sončni pramen na hitrico zganilo in odprhnilo kot grlica. Nato so ji oči ugasnile.

„Smeška, mama je rekla... ne smem se več družiti s tabo. Moja mama... je prepovedala. Nikoli več. Prišla sem ti to povedat. Ne smem več govoriti s tabo. Nikoli več..."

Ankica je plašno privzdignila konec jopice in izvlekla punčko. Takoj sem jo spoznala. Zelo mi je bila všeč.

„Vzemi, Smeška, dam ti jo! Vem, da jo imaš rada."

Privila sem punčko na prsi in molčala. Me smo najboljše prijateljice od tu do gora. Toliko bi rada povedala, a ni besed. Kadar molčiš, največ povedo oči.

„Sestajajmo se skrivaj!" pravi Nasiha. „Sta za to?"

„Ne, Nasiha, ne smem. S teboj se lahko igram, s Smeško — ne. Mama je prepovedala. Smeška je druge vere in to je za nas nevarno. Prijeli bi nas."

Ankica me je v strahu hitro poljubila in stekla proti odprtini v ograji. Zavpila sem na ves glas:

„Ankica, stoj! Odnesi svojo punčko!"

„Vzemi jo, saj sem ti jo dala! Vem, da si sirota."

„Ne, nočem je. Tako je že nočem. Ne potrebujem je."

Na majhnem kupu peska sem ostala sama.

Od nekod je pritekel moj pes Ris. Kaj on ve, kaj se je pravzaprav zgodilo? Tole z Ankico in punčko? Ris, ljubi moj Ris, nisem je mogla vzeti, čeprav sem si jo zelo želela. Ne morem je vzeti. Zaradi njene mame, ki naju je razdvojila. Pravi, da sem druge vere... toda mi smo otroci! Moramo se igrati, čeprav je vojna in črna ptica na zastavi. Otroci smo. Kako da tega ne razume? Ne morem vzeti punčke, Ris... čeprav je nimam. Čeprav sem sirota. Čeprav! Ni važno, ni...

In ko mu med solzami razkrivam svojo skrivnost, me pazljivo posluša in kima z glavo. Potem zapre eno oko, ko da me tolaži, ko da pravi: Ne bodi žalostna. Minila bo ta vojna, Smeška, spet bo veselo kot prej.

Ko tako molčiva, z glavo ob glavi, mi je laže.

Vem, da imam vsaj enega prijatelja.

Vrabčki

Zgodaj vrabčki se zbudijo,
in da kaj ne zamudijo,
hitro v šolo odletijo,
v kljunčkih torbice držijo.

In ko zvonček zazvoni,
vsak v klopi že sedi
in v učitelja strmi.

Potlej pesmice pojo
pa gosenice jedo,
— ker za drugo prida ni,
kot učitelj jih uči.

Malo se še poigrajo,
skačejo in klepetajo...

In potem spet: čri, čri, čri,
hitro vsak domov leti.

„Mnogo novih pesmic znamo,
štiri zase, šest za mamo.
Res lepo je v šolo iti,
se kaj lepega naučiti..."

— — Mamica jih je vesela
in učitelj je vesel,
takih pridnih že učencev
res prav dolgo ni imel.

Pes in mačka

Sedel sem na plotu kraj naše hiše. Prelistaval sem knjigo, ko je vzbudila mojo pozornost kot oglje črna mlada mačka. Videti je bilo, da se ji ne ljubi pohajkovati po sončnem vrtu. Leno se je pretegnila in legla v zeleno travo in zaspano mežikala.

Mimo vrta se je priklatil mlad kužek. Na hrbtu je imel črno liso, drugod pa je bil popolnoma bel. V travi, kjer je ležala zaspana mačka, je zašušljalo. Morda jo je kaj pičilo ali zbodlo, da je pričela rogoviliti. To je vzbudilo psičkovo pozornost. Previdno se je bližal nevidnemu sovražniku, kajti trava je bila visoka in ležeče mačke ni bilo zlahka opaziti. Ko je bil že čisto blizu, je iz trave šinila v zrak nasršena mačka, ki je gotovo sovražnika že prej opazila.

Začel sem se zanimati, kako se bo končal ta dogodek. Odložil sem knjigo in nestrpno čakal.

Pričel se je boj za obstanek. Eden bo moral podleči, zato se je bojevitost stopnjevala. Mački se je dlaka na hrbtu naježila in dvignila je taco, da se postavi v bran. Odprla je gobček in pokazala vrsto ostrih zob, s katerimi je nevarno šavsnila proti napadalcu. Toda tudi pes ni bil strahopetec. Uprl se je na zadnje tace in začel razdraženo lajati. Kadar se ji je preveč približal, je mačkina taca bliskovito šinila proti njegovemu smrčku, ki je bil kmalu rdeč od krvi. To ga je še bolj razdražilo.

Igra bi se še nadaljevala, da se ni vrtu približal srednje velik pes, ki mu je iz oči odsevala borbenost. Izzivalno se je približal nasprotnikoma. Pes in mačka sta se ga ustrašila in skozi priprta vrtna vratca pobegnila v skrivališče, pes pa za njima. V drvarnici sta se stisnila v najtemnejši kot in pozabila, da sta bila maloprej najhujša sovražnika. V nevarnosti pa sta sklenila najtesnejše prijateljstvo.

Ko je njun preganjalec prestopil prag drvarnice, se je beli kužek pognal iz kota in zarenčal nanj. Toda bližal se je še naprej, tedaj pa se je mačka pognala vanj in ga udarila s taco po smrčku, psiček pa je napadalca napadel od zadaj in ga s krepkimi zobmi držal za zadnjo taco. S težavo se je pes rešil obeh napadalcev in pobegnil iz drvarnice. Nato sta tudi pes in mačka zapustila drvarnico in se drug drugemu dobrikala, kot da sta že stara prijatelja.

Težko sem dojel ta dogodek in prepričan sem bil, da se živali med seboj pogovarjajo in sporazumevajo, čeprav so me ljudje, ki sem jim pripovedoval ta dogodek, prepričali o nasprotnem.

Psa in mačko sem še večkrat videl. Vedno sta bila skupaj in zdelo se mi je, da drug brez drugega ne bi mogla več živeti.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

Ob takem razlogu sta se sprijaznili z mizo v kotu. Kmalu so dobili pijačo. Wolf je natočil in dvignil kozarec:

„Na zdravje, dragi stotnik, na čast, na slavo in dobro srečo!"

Nagnili so in izpili do dna. Potem je nazdravil stotnik majorju in njegovemu ustvarjalnemu instinktu, za njim major svoji Lotti za njeno vdanost in iznajdljivost, pa stotnik Hedi za njene lepe modre oči, in tako dalje, dokler se ga niso vsi nalezli. Nekajkrat so se zavrteli med pari po zadimljeni, z duhovi po pijači in ženski vabljivosti preplavljeni sobi. Major in Lotte sta plesala spoštljivo, kot se spodobi šefu in uslužbenki, odmaknjena drug od drugega, Kniecke pa se je razgrel in pritiskal dekle k sebi, na svoje prsi, ovekovečene z zlatom, srebrom in železom. Govoril ji je vznemirljive besede. Sam sebe je že videl z njo v njeni sobi: v postelji čaka gola, da zmeče s sebe uniformo z odličji vred in pokaže, kaj pomeni brez vse navlake, na bojnem polju, kjer navadno zmagujejo ženske.

Takoj je ugotovil, da njen žar ne dosega Lavrinega. Njen obraz pa ga je spominjal na kipe, kakršne je videl v „Haus der deutschen Kunst" v Münchnu. Hvaležen je bil majorju, da ga je z njo seznanil, ne glede na možnost, da jo je že sam preizkusil...

Gneča je bila prevelika, zato so raje sedeli, pili in duhovičili. Wolf je stotniku omenil, da Hedi spada med tiste, ki jih je treba navdušiti s pomembnostjo. Dejal je, da dekle živi v okolju, prenapolnjenem z moškimi vseh vrst oboroženih sil, in si želi izjem.

Major se je potrudil predstaviti Knieckeja kot izrednega človeka, ki več misli, kot govori in je mož dejanj in časti. Hedi ga je občudujoče gledala. Wolf pa je govoril:

„Četrt stoletja proučujem ljudi, pa še nisem našel para, ki bi že po zunanjih znakih tako težil vkup kot vidva."

„Iz česa to sklepate, gospod major?" je vprašalo dekle, ko ji je Kniecke od mizo stiskal roko in pritiskal svoje koleno k njenemu.

„Zakon privlačnosti na tej osnovi še ni povsem raziskan. To so vsekakor fluidne sile v razmerju magnet in železo. Ali veste, kako je vprašalo železo magnet? ‚Ne privlači me, če nisi tako močan, da bi me obdržal?' Seveda je v vsakem razmerju treba določiti, kdo je magnet in kdo je železo. Tako, dragi moji dekleti! Ta večer je namenjen tudi vama, in pripravljen sem napraviti vse, da bosta srečni."

„Ali veste, kaj je treba napraviti, da je ženska srečna?" je vprašala Lotte.

„Tega nihče ne ve, to lahko samo sluti. Kolikor vrst žena je, toliko vrst sreč in želja poznamo. Umetnost je uganiti, kaj je za žensko sreča."

„Kako je z vami, Hedi?" je vprašal stotnik.

Oči so ji zažarele.

„Jaz sem ena izmed tistih, ki malokdaj ve, kaj hoče. Največkrat pa sem taka: vse ali nič."

„Potem vam ustreže lahko samo stotnik! Tudi on sodi med tisto vrsto ljudi, ki so za vse ali nič!" se je zahahljal major.

„No, kaj si želite na primer danes?" je vprašal Kniecke.

„Danes sem razpoložena tako, da si želim vse! Toda to vse je lahko tudi malo." Pomolčala je, lepi obraz se je nenadoma zresnil in rekla je nepričakovano: „Nesrečna sem v tej deželi. Vsi ljudje nas tu sovražijo. To jim berem iz oči. Tudi takrat, kadar prihajajo k nam v urad..."

Wolf se je zakrohotal in objel Lotte okoli ramen:

„Naša mala zaradi tega ni nič nesrečna! Vi delate pri deželni upravi, ona pa pri meni, kjer bi lahko imela več vzrokov za to. Hedi, znebite se iluzij! Iz oči vam berem romantičen pogled na svet in težnjo po veliki ljubezni. To je v času sovraštva prezahtevno. Bilo bi preveč, če bi nas ljubili ti ljudje, ki smo jim vse vzeli. Dasiravno so bili vzgojeni v krščanskem duhu in imajo cerkev na vsakem hribu, se ne držijo Kristusovih naukov, ne ljubijo svojih sovražnikov."

Hedi pa je dejala:

„Meni pa so ti ljudje všeč. Nič nimam proti njim. Pregrobi smo do njih."

„Pustimo jih! Zanimajmo se raje zase. Povejte nam, Hedi, kakšen je vaš moški idol."

„Nisem preveč izkušena," se je branila. „Toda všeč mi je moški z uspehom. Občudujem ljudi dejanj, ki že s svojo zunanjostjo dajejo slutiti tudi notranje vrednosti."

„Kakšne ženske pa ugajajo vam, stotnik?" Takšen samotar ste in tako izbirčni, da vam ni nobena dobra. Čudak! Včasih sem se spraševal, zakaj niste šli raje v lemenat. Ne razumem, zakaj se bojite žensk!"

„Ne mučite in ne razkrinkujte me, major, ko me predobro poznate. Rojen sem pod nesrečno zvezdo. Ne morem se dotakniti ženske, če se prej ne prebudi v meni ljubezen. Iščem izredno dekle, ki bi mi bila nikoli razkrita skrivnost. Tako, ki bi jo lahko občudoval in gledal, da bi me prevzemala, kot prevzame človeka vsaka lepota; tako, ki bi mi dajala in jemala upanje. Iščem žensko, ki se upira tudi takrat, ko popusti..."

„Nehajte, stotnik! Te vrste ženske so tiste, ki ne vedo, kaj hočejo! Če pa že hočejo, hočejo vse ali nič!"

Hedi so lica zažarela v zadregi.

„Ne govorimo več," je rekel Wolf. „Zdaj že vemo, zakaj sta drug drugemu všeč."

„Vi govorite tako, kot bi brali iz človeka. Takih moških se jaz bojim," je rekla Hedi.

„Dajte mi roko, da vam preberem iz dlani usodo," je dejal Wolf.

(Dalje v prihodnji številki)

ŠE ENKRAT:

Dnevnik Pokržnikovega Lukana

Niti slutili nismo, da bomo z našim poročilom o „Dnevniku Pokržnikovega Lukana" zagrešili tak „sakrileg". Nismo vedeli, da pravica, povedati svoje mnenje, očitno velja samo za ene (da ne rečemo: le za enega), kajti sicer si pač ne bi jemali svobode, da o knjigi — ki nam je bila posebno prinesena v uredništvo s prošnjo, da o njej pišemo — poročamo tako, kakor jo vidimo, razumemo in pojmujemo.

Vendar se nam zdi, da občutljivost in užaljenost najmanj pristojata tistemu, ki je sam v svojem ocenjevanju in sojenju drugih vse prej kot izbirčen ali prizanesljiv. Mislimo, da bi moral poznati in prenesti besedo kritične ocene tudi tedaj, ko je izjemoma enkrat naperjena v nasprotno smer — namreč v tistega, ki se je morda le že nekoliko preveč stopnjeval v prepričanje, da edinole njemu pripada pravica kritike. Če mu ni bilo do tega, da sliši naše mnenje, potem nam knjige pač ne bi bil smel poslati; če pa je želel slišati samo nekritično pohvalo, tedaj bi moral knjigo poslati kam drugam. To je bil tudi vzrok, da nismo objavili „kritike", ki nam jo je poslal avtor na našo kritiko njegove knjige.

Razumljivo pa ima lahko vsak o vsaki stvari svoje mnenje in je naš list gotovo širok dovolj, da v njem lahko pridejo do izraza različna naziranja. Zato tudi povsem neokrnjeno objavljamo odgovor, ki ga nam je na naše poročilo o „Dnevniku Pokržnikovega Lukana" v obliki pisma bralcev poslal dipl. inž. Franc Kattnig za klub mladje. Čeprav je odgovor skoraj trikrat tako dolg, kot je bilo naše poročilo, ga objavljamo v celoti. Ne da bi se spuščali v razpravljanje o posameznih trditvah, ugotavljamo samo to, da gredo deloma zelo dolgovezni „poučni" ekskurzi na področja literature in slovnice povsem mimo bistva stvari; zaradi tega ne vidimo v njih kritike, marveč jih razumemo kot dopolnilo k našemu poročilu, ki nikakor ni bilo zamišljeno kot strokovna knjižna ocena.

S tem pa tudi zaključujemo „razpravo" o knjigi, o kateri smo se drznili imeti in povedati svoje mnenje, ne da bi skušali komurkoli vsiljevati kak edino zveličaven „evangelij".

Uredništvo

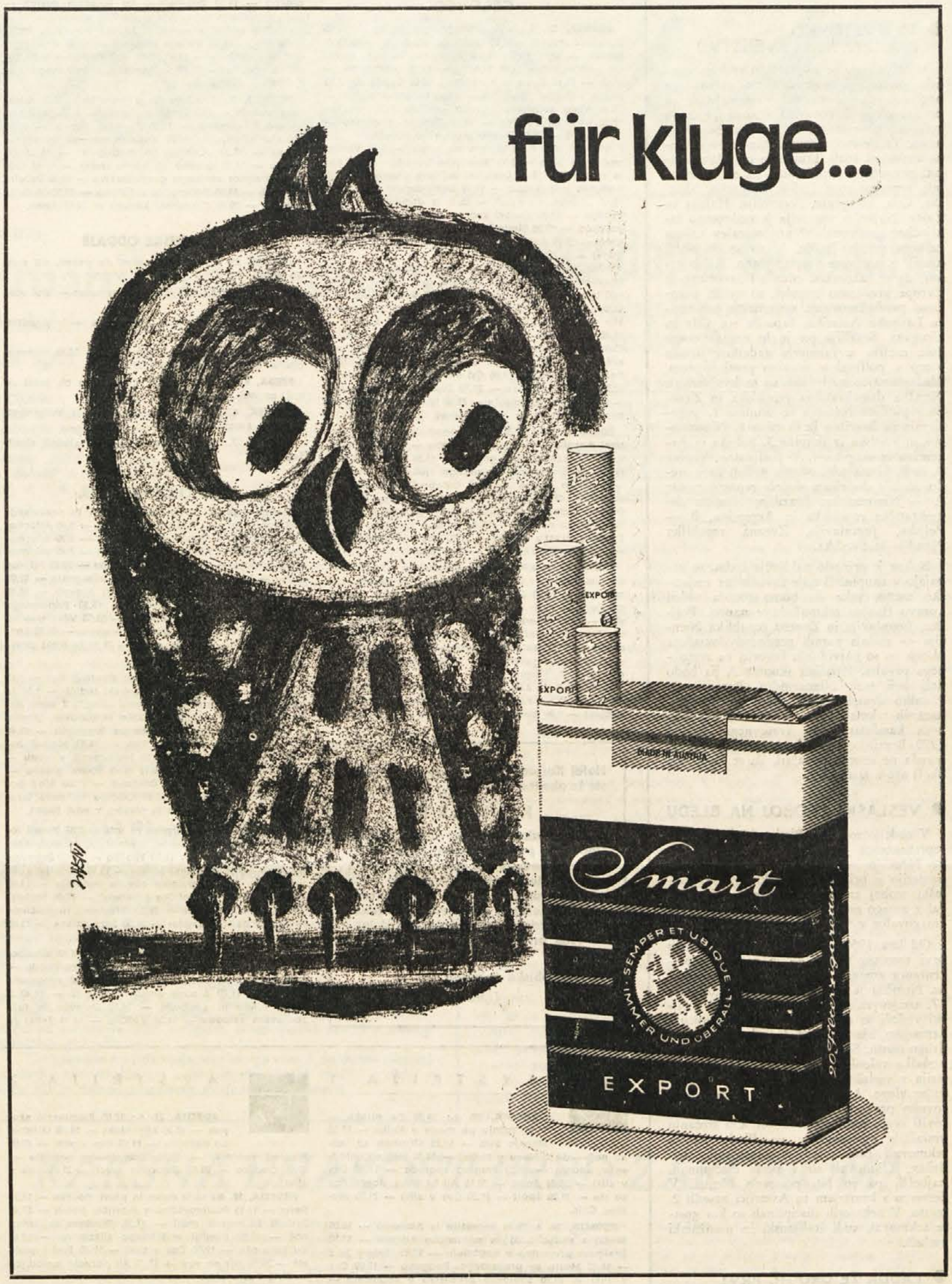

Začenja se tako lepo, Vestnikovo poročilo (kritika?) o Lukanovem dnevniku ali ‚evangelij' (SV 23, 7. junij 1974, stran 3). Naslov in prvi odstavek močno obetata, da bo pisec zabrenkal na preskušene satirično-ironične Lukanove strune, ko že navezuje na rahlo dahnjeno Lukanovo samoironijo („evangelij"). Pa smo se ušteli, tega užitka nam pisec ne privošči. Takoj in z vso ihto je zabrenkal v žolč in se prepustil takim prijemom ocenjevanja, ki ne ustrezajo ne obliki ne vsebini te zares svojevrstne knjižice. Tu se hočem dotakniti le poglavitnih pogledov njegove kritike.

Pisec pravi o poglavjih Lukanovega dnevnika, da je „težko preceniti, ali naj bi bila to politična satira ali so to pamfleti", kakor da bi bili na voljo dejansko samo ti dve možnosti. V resnici pa se razprostira okoli teh pojmov cela paleta. Zakaj ne bi bil Dnevnik preprosto zbirka satiričnih, aktualističnih, družbenokritičnih tekstov z določeno politično usmeritvijo in ciljem — brez kakih izrecnih, posebnih literarnoumetniških pretenzij, čeprav vsaj nekaterim teh besedil literarnoumetniških prvin in prijemov ni mogoče odrekati. O tem pač ne more biti dvoma, da je tudi narečje funkcionalno večplastno in da more biti medij umetniškega oblikovanja. Na Nemškem smo prav danes priča razcvetu literature, ki se poslužuje narečja ali pa stoletja starih razvojnih stopenj jezika (Turrini, skupina dunajskih pesnikov, H. C. Artmann, Qualtingerjevi teksti itd.). Zdi se pa, da le aplikacija satiričnega prijema in uporabe groteske kritiku ne ugajata. Kritik bi bil za take satirične tekste, ki ne bičajo družbenih napak vrhov, institucij in organizacij. Luka dejansko „udriha" na vse strani, brez razlike nacionalne pripadnosti (razen po sebi, to pa je medtem že opravil Vestnikov kritik). Zdi se, da je kritik v tej zvezi bolj za satiro brez satiričnosti. Kaj pravi leksikon Cankarjeve založbe (1973) o satiri in groteski, katerih elementi so sol Lukanovega dnevnika: „Satira je oznaka za dela, ki z ironijo, karikaturo, posmehom itd. napadajo socialno ali moralno škodljive ideje, razmere, pojave ali osebe; groteska pa zlasti v kratki pripovedi ali drami predstavlja mešanico nenavadnih, grobo komičnih, ironičnih, popačenih podob z globljim smislom." Koroška, tudi naša Koroška se prav vsiljuje satiričnemu in grotesknemu oblikovanju. Da je izdatna kritika potrebna, o tem v danih koroških razmerah zadnjih let — razen neposredno ošvrknjenih vrhov — menda nihče izmed nas ne dvomi. Menim, da ima Lukanov Dnevnik pozitivno funkcijo in da na svoj oblikovalni način prepričljivo slika in interpretira dane razmere in dogodke, tako da o „polresnicah", „o zavestnem zamolčanju" in „demagoškem manipuliranju dejstev" pač ne more biti govora. Dnevnik vendar nima funkcije protokola ali znanstvene zgodovinske razprave!

Nekaj besed še o „windischarskem" hudiču, ki ga nam je namalal na steno Vestnikov kritik. Namesto da bi malo pogledali, kako je s to stvarjo drugod (namreč z razmerjem med dialektalnimi ali pokrajinskimi variantami in zborno knjižno inačico jezika, recimo, na Francoskem, na Italijanskem, zlasti pa na Nemškem), se Slovenci že desetletja za svojim perelim plotom otepamo „windischarskih" strahov; že kar groteskno pa je, če jih zdaj še sami vpregamo v kake ozkotirne miselne garice. Ali pisec še ni opazil razlik med nemškim knjižnim jezikom in navadnim pogovorom (npr. glede rabe imperfekta — mitvergangenheit, glede pogojnika in posrednega govora — möglichkeitsform . . .)? Ali ne ve za razločke med raznimi krajevnimi dialekti in knjižno nemščino? Ali še ni slišal, da je treba dati Berlinčanom in Hamburžanom na Dunaju v roke poseben vodič z obsežnim slovarčkom, preden jih spustiš v navadno gostilno? Saj obstajajo celo razni priročniki „Wie sagt man in Österreich?" kot dodatek k Dudnu, nemškemu pravopisu. Kaj se pisec res še ni soočil z dejstvom, da obstajajo za večino evrop. jezikov zajetni slovarji tujk? Si ne more predstavljati, da vsak čas lahko napišemo tisoče nemških stavkov, sestoječih iz samih nenemških samostalnikov, glagolov in pridevnikov — lepo po vzorcu dr. Viktorja Miltschinskega? Da bi si še naprej dali vtepati takšno ostudno in trapasto nemškonacionalistično navlako? Kaj? Zdi se, da se nekateri Slovenci na Koroškem zares nekako bojijo svojega narečja in se mu v literarnem oblikovanju in drugod izogibajo, medtem, ko je na Nemškem našlo široko pot v literarno ustvarjalnost. Pri nas pa je — po objavi podjunske „Bandrovke" in po nekaj plašnih, vendar posrečenih poskusov Milke Hartmanove — Pokržnikov Luka končno ukinil tabu dialekta. Tudi to, mislim, zasluži priznanje, pa ne mobilizacijo „windischarskih" strahov.

V tej zvezi opozarjam na odstavek v Besedi o Lukanovi govorici, ki jo je napisal slavist dr. Pavel Zdovc v omenjeni knjižici. Med drugim piše (stran 79): „. . . Kakor Šašel-Ramovševo Narodno blago iz Roža (1936) tako tudi tile teksti iz Podjune živo ponazarjajo (celo z leksikalnega vidika) vso jezikovno neosnovanost tako imenovane „windischarske teorije", ki jo je pred desetletji izkotila nasilnost nemškega nacionalizma in jo je Druga republika prevzela iz rok hitlerjanske Nemčije (glej ljudsko štetje 1939, 1951 itd.). Po isti „windischarski" logiki tudi avstrijsko ljudstvo ne govori nemško, temveč neko bavarščino ali alemanščino, v stotih variantah po hribih in dolinah, v mestih in vaseh . . ."

Vestnikov kritik je prezrl (?) ta stavek strokovnjaka! Škoda!

Kolikor pa je Dnevnik sam za koga tu pa tam prerod, so ga satirično zabelile Mančkove duhovite ilustracije, ki so že same zase vredne, da si človek kupi knjigo. Sploh pa je treba ugotoviti, da ima Vestnikova kritika tudi ta pozitivni vidik, ki ga ni mogoče zamolčati: povpraševanje po Dnevniku Pokržnikovega Lukana je skokoma naraslo.

klub mladje

ŠPORTNI VESTNIK

● 10. SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

V Münchenu se je preteklo nedeljo končalo predtekmovanje desetega svetovnega nogometnega prvenstva. V ponedeljek so prva moštva odpotovala domov in bodo svetovno prvenstvo imeli v kaj slabem spominu. Tretje in četrtouvrščena reprezentanca vsake od štirih skupin je morala nastopiti pot domov, med njimi pa so se nahajale reprezentance Italije, Bolgarije, Škotske, Čila, Urugvaja, Avstralije, Haitija in Zaira. Največja senzacija je nedvomno izključitev „milijonskih" nogometašev našega južnega soseda Italije, ki so se do sedaj krasili z nazivom vicešampiona. Kljub temu, da je takorekoč eden od favoritov iz Evrope predčasno izpadel, so veliki poraženci predtekmovanja nogometne enajsterice Latinske Amerike. Izpadla sta Čile in Urugvaj, Brazilija pa je le zaradi enega gola razlike v razmerju zadetkov dobila vstop v polfinalno skupino proti Škotom. Med osmerico najboljših so se kvalificirali Nemška demokratična republika in Zvezna republika Nemčija iz skupine 1, Jugoslavija in Brazilija iz skupine 2, Nizozemska in Švedska iz skupine 3, Poljska in Argentina iz skupine 4. V polfinalne skupine A in B, ki sta tekmovanja pričeli že v sredo, so bile dodeljene sledeče reprezentance: A — Nizozemska, Brazilija, Nemška demokratična republika in Argentina, B — Poljska, Jugoslavija, Zvezna republika Nemčija in Švedska.

Kakor je prineslo naključje žreba, se nahajajo v skupini B trije favoriti za mojstrsko mesto, tako da bomo morda videli „pravo finalno tekmo" že v naprej. Poljska, Jugoslavija in Zvezna republika Nemčija — zadnja zaradi prednosti domačega okolja — so najvidnejši favoriti za svetovnega prvaka. Finalista skupine A pa bodo dali boji med Nizozemsko, Brazilijo in Nemško demokratično republiko. Po prikazanih tekmah lahko izključimo kot resnega kandidata celo svetovnega prvaka 1970 Brazilijo. Ob takem razmišljanju pa seveda ne smemo pozabiti, da se žoga vrti okoli svoje lastne osi.

● VESLAŠKI TROBOJ NA BLEDU

V nedeljo so se na Bledu zbrale veslaške reprezentance Jugoslavije, Zvezne republike Nemčije in Avstrije, da se šestnajstič pomerijo v prijateljskem tekmovanju. Veslaški troboj treh reprezentanc se je končal z zmago nemških veslačev, ki so stavili zmagovalce v vseh sedmih disciplinah.

Od leta 1950 — takrat je bil na Bledu prvi tovrstni troboj — je nemška reprezentanca zmagala enajstič. Zvezna republika Nemčija je zbrala 27 točk, Jugoslavija 17, tretjeuvrščena Avstrija pa 10. Avstrijski veslači so se izkazali samo v dvojcu s krmarjem, kjer so pred Jugoslovani zasedli drugo mesto. Ker štejejo nemški veslači med veslaške velesile, si lahko mislimo, da Avstrija v veslaškem troboju ni igrala poglavitne vloge. Avstrijci so tako še pred svetovnim prvenstvom v Luzernu lahko ugotovili svojo resnično vrednost. Ob srečanju veslaških reprezentanc na Bledu pa so tekmovali tudi mladinci omenjenih treh držav. Tekmovali so v petih disciplinah, najboljši pa so bili ponovno Nemci. V četvercu s krmarjem so Avstrijci zasedli 2. mesto. V nekaterih disciplinah so kot gostje tekmovali tudi italijanski in madžarski veslači.

● LAUDA ŽE DRUGIČ PRVI

Avstrijec Niki Lauda je stopil v stopinje rajnega avtomobilskega prvaka 1970 formule 1 Avstrijca Jochena Rindta. Lauda je v Zandvoortu slavil svojo drugo zmago v letošnjih dirkah za svetovno prvenstvo formule 1 in se začasno nahaja na drugem mestu v skupni uvrstitvi pred svetovnim prvakom Emersonom Fittipaldijem iz Brazilije, ki je v Zandvoortu zasedel 3. mesto. Drugo mesto je osvojil Laudin (ferrarijev) tovariš Clay Regazzoni iz Švice. Lauda je na svojem ferrariju vodil od začetka do konca in svojo četrto pole-mesto v osmih dirkah (najboljše štartno mesto) dobro izkoristil. Stanje po osmih dirkah je sledeče: 1. Fittipaldi (Brazilija, 31 točk), 2. Lauda (Avstrija, 30 točk), 3. Regazzoni (Švica, 28), 4. Scheckter (Južna Afrika, 23), 5. Hailwood (12), 6. ex aequo Hulme in Depailler (Nova Zelandija oz. Francija, 11).

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 29. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Radijski svetovalec — 14.00 Voščila — 15.15 Glasba na pihala — 15.45 Zabavni koncert — 16.00 Servis — 17.10 Pestro sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Združen z glasbo — 22.10 Šport — 22.30 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 30. 6.: 6.10 Igra na orgle — 7.35 Veselo nedeljsko jutro — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 „Človek z mesta" — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Okretnica jugovzhod — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 1. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Ljudska glasba z Dunaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Lahka hrana dopoldne — 11.03 Planšarske pesmi iz Nižje Avstrije — 13.30 Knjižni kotiček — 14.45 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Od melodije do melodije — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneči operetni vodič — 21.00 Pljuča velemesta — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 2. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Veselo zaigrano — 14.45 Originali koroškega ljudskega življenja — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasbeni počitniški pozdravi — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Ljudska glasba in pesnikovanje po narečju — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor preko meje — 21.40 Veselo zaigrano — 22.10 Šport.

SREDA, 3. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudske viže — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Glasbeni avtogrami — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Zborovska glasba — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Ne edini . . ." — 21.10 Nočna serenada — 21.30 Zvezne dežele poročajo — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 4. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Planšarske pesmi in glasba na klarinet — 9.30 Vesele note mojstrov — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Ljudske viže — 16.30 „Pariški otroci" — 17.10 Operetne melodije — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koroška pratika — 21.00 Iz koroškega kulturnega življenja — 22.10 Šport.

PETEK, 5. 7.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 Pretežno veselo — 11.03 Ljudska glasba — 14.30 Koroške navade včeraj in danes — 15.00 „Cantian un madrigal!" — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Robert Stolz dirigira — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 22.10 Šport.

Hotel Korotan vabi vse rojake in turiste iz okolice Vrbskega jezera na

KONCERT

moškega akademskega zbora graških študentov pod vodstvom Aleša Schusterja, v nedeljo 30. junija 1974 ob 20. uri v hotelu Korotan v Sekiri. Na željo mnogih domačih gostov hotela Korotan smo sestavili mali jedilnik s cenenimi poljudnimi jedmi tako, da si lahko vsak privošči večerjo v hotelu Korotan.

Vašega obiska se veseli

Uprava hotela Korotan

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 29. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 30. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 1. 7.: 13.45 Informacije — Iz popotne torbe: Hongkong.

TOREK, 2. 7.: 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Informacije — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 3. 7.: 13.45 Informacije — Kdor ob polki se vrti, pozabi vse skrbi.

ČETRTEK, 4. 7.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

PETEK, 5. 7.: 13.45 Informacije — Po sledeh starih šeg.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

SOBOTA, 29. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Iz mladinskega glasbenega albuma — 11.20 Z nami doma in na poti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslviji — 15.40 Paleta melodij — 16.00 Vrtiljak — 16.40 Majhni ansambli iz studia 14 — 17.10 Instrumenti v ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Rad imam glasbo — 19.15 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Bled pozdravlja Donau-Knie — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 30. 6.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Veseli tobogan — 9.05 Še pomnite, tovariši . . . — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.20 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Ob lahki glasbi — 15.10 Nedeljska reportaža — 15.30 Popularne operne melodije — 16.00 Radijska igra. „Ena ptička priletela" — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Jazz za vse — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Serenadni večer.

PONEDELJEK, 1. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pesmica na potepu — 9.40 Z velikimi zabavnimi orkestri — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 14.10 Domače in tuje zborovske skladbe — 14.30 Voščila — 15.40 Zvoki in barve orkestra RTV Ljubljana — 16.00 Vrtiljak — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Listi iz pop albumov — 19.15 S Fanti treh dolin — 20.00 Stereofonski operni koncert — 21.30 Zvočne kaskade — 22.15 Popevke se vrstijo — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 2. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.20 Mali ansambli pojo — 9.40 Z našimi simfoniki v svetu lahke glasbe — 10.15 Pro-

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku in pevski zbor PODJUNA Pliberk vabita na

KONCERT in PLES

v soboto 6. julija 1974 ob 20. uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku.

Nastopajo:

Moški zbor Edinost
Mešani zbor Podjuna
Plesni ansambel „Bellamies"

Ljubitelji lepega petja in vesele družabnosti prisrčno vabljeni.

Odbor

menadni koncert v valčkovem ritmu — 11.20 Z nami doma in na poti — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Skladbe za mladino — 14.40 „Na poti s kitaro" — 15.40 Iz filmov in glasbenih revij — 16.00 Vrtiljak — 17.10 Zveneča imena — 18.15 Z majhnimi ansambli — 18.30 V torek nasvidenje! — 19.15 Z ansamblom Ottavia Brajka — 20.00 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 20.30 Radijska igra — Dubrovski — 21.40 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Iz oper, ki jih redko slišimo.

SREDA, 3. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Znane melodije, znani orkestri — 11.20 Z nami doma in na poti — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Voščila — 15.40 Glasbeni drobiž — 16.00 Loto vrtiljak — 17.10 Operni koncert — 18.20 Zvoki današnjih dni — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 4. 7.: 6.50 Danes za vas — 8.20 Pesmi za praznik — 8.40 „Svobodi naproti . . ." — 9.30 Poje invalidski pevski zbor — 10.00 Skupna proslava leta 1944 v Beli krajini ustanovljenih organizacij — 12.10 Z lahko glasbo doma in po svetu — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 14.05 Po domače s pesmijo in plesom — 15.15 Pojo jugoslovanski operni pevci — 16.00 Vrtiljak — 17.05 Zabavni zvoki — 18.05 Radijska igra — Čudoviti prah — 18.50 Tipke in godala — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.15 Popevke in plesni ritmi — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Novejši posnetki slovenske filharmonije.

PETEK, 5. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.20 Pesmi jugoslovanskih narodov — 9.40 Lepe melodije — 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po vaši želji — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Mladina poje — 14.30 Voščila — 15.35 Glasbeni intermezzo — 15.40 Popoldanski sestanek z orkestrom Londonskih filharmonikov — 16.00 Vrtiljak — 16.05 Kam in kako na oddih? — 17.10 Solisti z opernih in koncertnih odrov — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z veselimi hmeljarji — 20.00 Stop-pops 15 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Petkov nočni koncert.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 29. 6.: 16.30 Za otroke — 16.55 Vožnja po morju v Afriko — 17.55 Mnenja sem — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Heinz Conradsova oddaja — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Ali bi imeli danes čas za me — 21.20 Šport — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Morilec Cain.

NEDELJA, 30. 6.: 9.30 Impresije iz Admonta — 10.00 Svečana služba božja v samostanu Admont — 15.50 Svetovno prvenstvo v nogometu — 17.45 Happy Jazz — 18.00 Mesto se predstavlja: Radgona — 19.00 Čas v sliki — 19.20 Svetovno prvenstvo v nogometu — 21.15 Spomin na neko poletje v Berlinu — 22.40 Čas v sliki — 22.45 Svetovno prvenstvo v nogometu.

PONEDELJEK, 1. 7.: 14.00 Svetovno prvenstvo v nogometu — 18.00 Hans Moser — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Živalski raji — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Boney — 21.05 Telešport — 22.05 Čas v sliki.

TOREK, 2. 7.: 18.00 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Rožnatordeči panter — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Šport — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.00 Kaznjenec in vdova — 22.25 Čas v sliki.

SREDA, 3. 7.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Junak dneva — 15.50 Svetovno prvenstvo v nogometu — 18.00 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Svetovno prvenstvo v nogometu — 21.20 Čas v sliki in kulturne novosti — 21.55 Samo to . . . k temi ljubezen — 22.30 Svetovno prvenstvo v nogometu.

ČETRTEK, 4. 7.: 10.00 Šolska oddaja — 14.00 Svetovno prvenstvo v nogometu — 18.00 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Marija Skłodovska — Curie — 21.35 Iz medicinske šole — 22.05 Čas v sliki.

PETEK, 5. 7.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Kaznjenec in vdova — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Onedinova linija — 21.10 Odkrito povedano — 22.10 Čas v sliki — 22.15 filmska komedija.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 29. 6.: 17.05 Premagani skopuh — 18.30 Mini-Maks — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Otroci in norci — 21.35 Čas v sliki.

NEDELJA, 30. 6.: 16.30 Polux in plavi mačkon — 17.10 Peter — 17.15 Pustolovščine v mavrični deželi — 17.40 Jadrati bi morali znati — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pionirji sodobnega slikarstva — 18.40 Razkrito oko — 19.00 Čas v sliki — 19.20 Pridni grešnik — 20.50 Mir na vasi — 21.20 Ali poznate melodijo? — 22.10 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 1. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Problemi v vzgoji — šoli — izobrazbi — 21.15 Impulzi — 21.40 Telereprize.

TOREK, 2. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Jazz Workshop — 21.40 Za nami potop — 21.40 Telereprize.

SREDA, 3. 7.: 16.30 Mali lev — 17.10 Zajci na begu — 17.35 Pisma z otoka — 18.00 Hans Moser — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Prerezi — 21.15 Nedelja v New Yorku — 22.55 Telereprize.

ČETRTEK, 4. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Sergej Rachmaninov: koncert — 21.00 Vesoljska ladja Enterprise — 21.40 Telereprize.

PETEK, 5. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Filmska dežela Poljska — 21.40 Telereprize.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 29. 6.: 16.45 Rokomet Jugoslavija : Romunija — 18.00 Legenda o divjem lovcu — 19.10 Propagandna oddaja — 19.15 Kaj počenjamo ob nedeljah — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.30 4 asi — 22.20 Barvna propagandna oddaja — 21.20 Colombo — serijski film — 22.55 Dnevnik.

NEDELJA, 30. 6.: 9.20 Kmetje — 10.15 Ljudje in zemlja — 11.15 Mozaik — 11.20 Otroška matineja — 12.15 Poročila — 18.05 Propagandna oddaja — 18.10 Poročila — 18.15 Toto v norišnici — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.25 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.40 V gosteh pri Nušiču — 21.30 Steze v temi — 21.58 Propagandna oddaja — 22.00 Športni pregled — 22.35 Dnevnik.

PONEDELJEK, 1. 7.: 15.20 Madžarski dnevnik — 16.50 Filmski pregled s svetovnega nogometnega prvenstva? — 18.10 Obzornik — 18.25 V deželi lotosov — 18.50 Pet minut za boljši jezik — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Sodobna oprema — 20.40 Ravbarski cesar — 21.50 Kulturne diagonale — 22.20 Dnevnik.

TOREK, 2. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 18.10 Obzornik — 18.25 Veseli tobogan — 18.55 Mozaik — 19.00 Cesta in mi — 19.20 Naši zbori — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Pogovor o stanovanjih — 22.10 Kmetje — 22.05 Dnevnik.

SREDA, 3. 7.: 15.45 Propagandna oddaja — 15.50 Svetovno prvenstvo v nogometu — 17.50 Propagandna oddaja — 18.00 Obzornik — 18.15 Beli kamen — 18.45 Atletika — 19.10 Mozaik — 19.15 Od zore do mraka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Propagandna reportaža — 20.40 Krvava pot.

ČETRTEK, 4. 7.: 9.55 Poštarski pevski zbor iz Maribora — ___. Poročila — 16.45 Filmski preged s svetovnega prvenstva — 18.05 Poročila — 18.10 Zdravo na gori jurišev — 19.10 Mozaik — 19.15 To je bila pesem svetlega in vročega jedra — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Mavrica — 21.25 Četrtkovi razgledi — 22.10 Likovni nokturno — 22.25 Dnevnik.

PETEK, 5. 7.: 16.45 Madžarski dnevnik — 18.10 Obzornik — 18.25 Revija mladinskih pevskih zborov v Zagorju — 18.55 Mozaik — 19.00 Etnomuzikologija — 19.25 Kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.40 Sneg na Kilimandžaru — 22.30 Dnevnik.

Upokojenska družina lahko dobi stanovanje v okolici Vrbe. Interesenti naj se javijo na upravi Slovenskega vestnika — Celovec, Gasometergasse 10/I